

قِنْجَانَدُور

محله جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

St2tqusuk

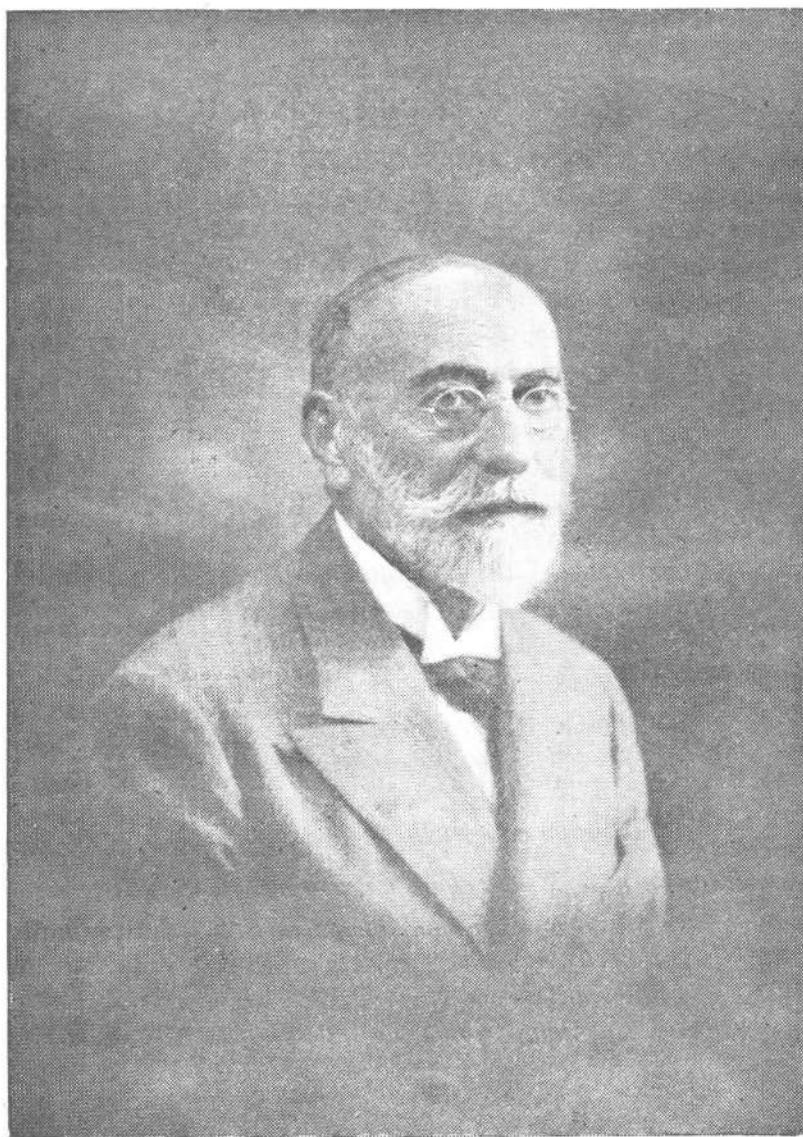
ՏՐԱՏԵՐԱԿՈՒԹՅԻՆ ԳԱՅՆԻՐԵԼԻ Հ.Բ.ԸՄԻՊՈԽԵԼՆ

مدير مسئول ا. صاروخان — ١٥ شارع عماد الدين — تليفون ٥٥٦٣٦

F. S. L. F. B.

— 5

1960

ՄԿՐՑԻՉ ԱՆԴՐԱՆԻԿԵԱՆ

(իր մասին կարդալ ենրը)

Հ. Բ. Ը. Մինիթիկն

Ա. զ դ

- Տեղեկատուն առ այժմ կը հրատարակուի երկու ամիսը անդամ՝ մը.
- Թղթակցութեանց, գրամտկան նուերներու, գիրքերու, թերթերու և հանդէսներու առաջումները կատարել խմբագրութեանս հասցէին:

Խմբագրութիւն Տեղեկատուի

15, Էմաս էլ Տին փողոց

Նամակատուի 1079, Գահիլէ — Հեռախօս 55636

Rédaction Déghégadou

15, Rue Emad El Dine

B.P. 1079, — Le Caire — R. A. U.

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ

	էջ
Կրթարշաւ	Խմբ. 1
Կենսագրութիւն Մկրտիչ Անգրանիկեանի	Ա. Ալպօյանեան 3
Եղիպտահայ Գաղոթը — Պատմ. ակնարկ	Ա. Գարտաւեան 6
Բարեգործականը Լիրանանի մէջ	Ա. Շ. 10
» Մերձ. Արեւելքի մէջ	Ա. Շ. 11
» Եւրոպայի մէջ	Ա. Շ. 14
» Ամերիկայի մէջ	Ա. Շ. 17
Երաժշտ. Զայնագրեալ — Երկու Քոյլու ենք	11
» » — Երկու Ծիստիկ Մօ. Ե. Յակոբեան	12
Սփիւռքէն	Ա. Շ. 19
Բարեգործականի Գահիլէի կեանքէն	Ա. Շ. 20
Տիպար աշակերտի մը ողարտացան	23
Վարդատեար	24

لِنْجَادُ

محله جمعيه القاهرة الخيرية الأرمانيه العامة

ՏԵՇԱԿՈՒՆԻ

ՀՐԱՏՎՐԱԿՈՒԹՅԻՆ ԳԵՏԻՐԵՔԻ Տ.ԲԸՄԻՊՈՒԹԵԱՆ

مدرس مسئول أ. صاروخان - ١٥ شارع عماد الدين - تليفون ٥٥٦٣٦

Page 8 of 10

Φ Η Η — 5

1960

ԽՍԹԱԳՐՈՒՅՆ

Կ Պ Թ Ա Ր Շ Ա Խ

Շատ ըսուած է եւ գրուած, որ Հ.Բ Ը.
Միութիւնը, որքի եւ այրիի, տնանկի ու
հիւանդի շատութեան ցրջանին, երկրա-
շարժի եւ այլ աղէտի (գաղթ, հնտախտ,
եւն.) միջոցին՝ ազգին հանդէպ իր պարտքը
կատարելէն ետք, այսօր, երբ այդ կարիք-
ները կերպով մը բաւարարութիւն ու գո-
հացում գտած են, մենք նուիրուած պիտի
ըլլանք ու աւելի պիտի փարինք կրական
գոածին, մշակութային միւս ծեռևարկնե-
րուն (հրատարակութիւններ, արուեստնե-
րու քաջալերանք, մարմնակրթական հաս-
տատութիւններ) առընթեր եւ անոնցմէ
առաջ:

Աշխարհ կը փոխուի մեր շուրջ: Ազգերը կը վերակազմակերպուին, կը յառաջդիմեն ամէն մարզերու մէջ: Գիտութիւնն ու թերնիք զարգացումը կ'արջաւեն զլսու պառյտ տալու արագութեամբ: Նոր զիւտեր եւ հնարումներ կը ճոխացնեն մարդկային գիտելիքներու շտեմարանը: Յետամընացները, այս վազքին մէջ, գժուարութիւններու պիտի ենթարկուին:

Հայը, իբրիւ զնդունակ տարր եւ քաղաքակիրթ ու քաղաքակիրթող գործօն. բնական է ձեռնածալ պիտի չնստի: Ու օգտուելէ ետք տիեզերական ժանօթու-

թեանց ըերած բարիքներէն, ազգային մարդկին մէջ եւս (ու պարտադրաբար) պիտի կատարէ ճիգեր, իբրեւ հրամայականը իրեն, բաժին ինկած դժնիգակ, բացառիկ եւ դեռաննամաղիր ճակատագրին:

Մեզի համար միակ ապահով նամբան՝
յառաջդիմելու, կրթական մարզն է: Ո՞քան
շատ դպրոցներ ունենանք, ո՞քան որակեալ
ըլլան մեր դաստիարակ - դասախոսները,
ո՞քան բարձր ըլլայ մեր դպրոցներուն մա-
կարդակը, այնքան աւելի մեծ արժէք ու
վարկ պիտի ունենայ հայ ընկերութիւնը.
հայ ժողովուրդը: Ու անօր զաւակները
աւելի հեշտօքէն պիտի մրցին օտար, պի-
տական կազմակերպեալ օժանդակութիւն
վայելող քաղաքացիներու հետ:

Այս համոզումէն առաջնորդուած, Հ.Բ.
Ը. Միութեան ղեկավար զրցանակները, այ-
սօր քանի մը տասնամեակէ իվեր, մեծ ու-
շադրութիւն կը դարձնեն եւ իրենց զանքերը
կը կեռողնառնեն կոթաեան սպոճին մրաւ:

Ինչպէս անգամ մը եւս, Միութեանս
Նախագահ Ալեք Մանուկեան իր բացման
ճառին մէջ (Հ.Բ.Ը.Մ.ի 48րդ Ընդհ. Ժողո-
վին) յայտնեց, «Միութիւնը կրթական այս
մեծ առաքելութիւնը ի զլուս կը հանէ իր
սեփական վարժարաններով, բոլոր գա-
ղութներուն մէջ կարօտ ազգային եւ յա-
րանու անական դպրոցներու ընծայած իր
նիւթական օժանդակութեամբ եւ իր ե-
րախտաշատ բարերարներուն հաստատած
կրթաթոշակի հիմնադրամներով.»

Հ.Բ.Բ. Միութեան կեղրոնի (Նիւ Եռք) պաշտօնաթերթ «Յուշարար—Միութիւն» հանդէսը, անցեալ Սեպտեմբերին եւ այսօր ալ հանգամանօրէն ներկայացուցած է Էութիւնը կրթական այն քաղաքականութեան, որ հիմք կը կազմէ Միութեան վերջին շրջանի գործունէութեան: Այստեղ կը շեշտուի այն իրողութիւնը, թէ Հ.Բ. Միութեան կրթական ծեռնարկները՝ ջախջախիչ մեծամասնութեամրյատկացուած են Միջին Արեւելքի Հայութեան: Այս գործունէութիւնը մկրտուած է «Միջին Արեւելքի Հայ Դպրոցներու Հովանաւորութեան Սրբաւ անունով եւ լաւ պայմաններու մէջ ճամբայ ելած է արդէն:

Միութիւնը ունի 17 սեփական վարժարաններ, մեծագոյն մասը Սուրբիոյ եւ Լիբանանի մէջ (ուր հոծ հայութիւն կայ), մէկ հատը Կիպրոս, մէկը՝ Թեհրան եւ մէկը՝ Աթէնք: Այս դպրոցներուն մէջ կը դասախոսեն 200 ուսուցիչ, ուսուցչութիւնը կը հասնի 3000ի:

Եգիպտոսի նահանգին հայ դպրոցներուն մեծ օժանդակութիւն յի տրուիր, որովհետեւ մեր գաղութը սկիզբէն ի վեր եղած է ինքնարաւ ու բարգաւատ: Հոս, Ազգ, Իշխանութիւնները միշտ ի վիճակի եղած են հոգալու մեր կրթարանները: Այստեղ ցոյց տրուած սահմանափակ գործունէութիւնը պէտք չէ մտածել տայ կարգ մը եղիպտահայերու, թէ Հ.Բ.Բ. Միութիւնը «չի գործեր»....:

Վերոյիշեալ սեփական դպրոցներէն 14 հատը, ուրեմն, Սուրբիոյ Լիբանանի մէջ կը գտնուին: Անոնցմէ չուրսը՝ երկրորդական վարժարաններ են, լաւ կազմակերպուած, ընտրեալ ուսուցչութեամբ: Այս վարժարաններուն շրջանաւարտները, շատը՝ մը երկիրներու համալսարաններէն ներս կ'ընդունուին առանց դժուարութեան:

Այդ չորս երկրորդական վարժարաններն են՝

Կիպրոսի Մելքոնեան հաստատութիւնը,
Պեյրութի Յօվակիմեան - Մանուկեան
Մանչերու Վարժարանը,
Դարուի Յակոբեան Աղջկանց վրժ. թ եւ
Հալեպի Գ. Կիւլպէնկեան. Լ. Նահարեան վարժարանը:

Միութեան ընդհանուր տեղեկագրին մէջ տրուած են մանրամասնութիւններ: Այս երկրորդական վարժարաններէն ցարդ 862 շրջանաւարտներ ելած են: Միութիւնը, բացի իր 17 վարժարաններէն, Կ'օժանդակէ 65 այլ վարժարաններու՝ տարեկան որոշ նպաստներով: 1958ին մեր դրամով՝ ծախսուած է 132000 եզ, ոսկի՝ կրթական գործին համար: 22000 ոսկի վճարուած է 218 ուսանողներու համար՝ իրքեւ կրթաթոշակ:

Ճի՞շդ է, որ Հ. Բ. Բ. Միութիւնը շատ աղմուկ սիրող եւ մեծ փրովականտ տանող միութիւն մը լէ: Անոր վարիչները կը նախընտրեն լուռ ու լուրջ աշխատանքը: Սակայն կը տեսնենք որ ոմանք, փոխանական երենց անտեղեակ մնալը դարմանելու եւ աւելի տաքնալու այս ազգաշէն կազմակերպութեան հանդէալ, կը մղուին մտածելու եւ ըսելու ալ, թէ «Յարեգործականը իրմէ սպասուածը չի կատարեր ..»

Հ.Բ.Բ. Միութեան զեկավար շրջանակները այնքան լայնախոն են, որ ոչ մէկ խտրութիւն կը դնեն թէ՝ նպաստողներու եւ թէ նպաստաւորուողներու միջեւ: Ո՛վ ալ ըլլայ Հ. Բ. Բ. Միութեան ազգանուէր գործիրուն օժանդակել ուզողը՝ իր առջեւ բաց պիտի գտնէ բոլոր դուռները: Նոյնպէս, ո՛վ ալ ըլլայ՝ Հ. Բ. Բ. Միութեան վարկերէն եւ պիտնէէն օգտուիլ ուզողը, ան կրնայ օգտուիլ, բաւ է որ հարցը պահուի առաջարկուած կրթական եւ Մշակութային ծրագրի սահմաններուն մէջ, ապարագարական եւ ոչ շահադիտական բընոյթի տակ:

Օրէ օր անելու վրայ են Հ.Բ.Բ. Միութեան Կրաքարակի Ծրագիրն ու Աշխատանքը: Կարիք կայ թէ՝ գործողներու եւ թէ միջոցներու, հակառակ հասնող նոր ուժերուն եւ հակառակ՝ ամէն տարի՝ Միութեան ծօնուած բազմաթիւ եւ նշանակելի կտակներուն (այս մասին եւս գրուած է Ընդհանուր Տեղեկագրին մէջ):

Ամէն հայ ինքզինքը Հ.Բ.Բ. Միութեան անդամ եւ բարեկամ պէտք է նկատէ եւ կը նկատէ: Ասոր համար մեր կրթարշաւը ի մօտոյ պիտի տայ իր պտուղը՝ ամենուրեք:

Այս հաւատքով եւ այս համոզումով է որ կը բանանք նոր տարին:

ՄԿՐՏԻՉ ԱՆԴՐԱՆԻԿԵԱՆ

(16 Սեպտեմբեր 1851-1939 Յունիուս 31)

Գրեց ԱՐԾԱԿԱ ԱԼՊՈՅԱՃԵԱՆ

1894-1896 տարիներուն Հոյ ազգը ճգնաժամի մէջ էր Անխորհուրդ մարդկուր կարդ մը անիմաստ և յիմար ձեռնարկներով ստեղծուած էր վիճակ մը, որ մեզ կը տանէր դէպի քայլքայում։ Ցուցարարական ձեռնարկներ, որոնք ո՞չ մէկ օգուտ բերած էին ազգին, կը շարունակուէին, վասնզի հայ ազատագրութեան գործը մտած էր ճամբու մը մէջ որ անել էր. և զգուզակ անոր վարիչները յիմար ձեռնարկներ կ'ընէին կարծելով թէ ցոյցերը կրնան ուշադրութեան առարկայ ըլլալ և գաւաճան եւրոպան պիտի գթար հայերուն Անկեղծ ազգասէրներու քով և անոնց հետ, կային մարդիկ ալ՝ որոնք դրամաշորթութեան յարժար առիթ գտած էին և սպառնալիքներով դրամ ճարելու համար տերորներ կը կազմուերպէին և ականաւոր հայեր կը տապալէին, դիտապաստ գետին փռելով զանոնք Բոլոր այն հայերը որոնք կացութիւնը կը դիտէին, համազուած էին թէ պէտք էր այս սխուլ ուղիէն ետ դառնալի

Օրմանեանի պատրիարքական ընտրութիւնով և Կարապետ Տատեան փաշայի վարչական ընտրութիւնով քայլ մըն էր որ կ'առնուէր ազգային վարչութիւնը վստահելու համար այնպիսի մարդոց, որ վէրքեր զարմանելու և ազգային քայլքայուած մեքենան վերանորոգելու աշխատին և որքան հնար է վերակազմեն։ Այս աշխատանքին մէջ Օրմանեանի մեծ աջակից մը եղաւ Բիւզանդ Քէշեան, որ Բիւզանդիոնի հրատարակութեան ձեռնարկելով 1896ի Նոյեմբերի սկիզբները՝ Կ. Պոլսոյ հայ գաղութիւն բոլորվին քայլքայումին դէմ և ազգային վարչական կեդրոնի վերակազմութեան ինպաստ Օրմանեան Տատեան ծրագիրներուն մեծ օժանդակ մը եղաւ՝ իր լրագրին առաջին թիւերէն սկսեալ ժողովուրդը սրտապնդող յօդուածներով, որոնք Մի ԳԱՂԹԵՌ խորագիրը կը կրէին և ցոյց կուտային թէ սխալ մըն էր այն խուճապային գաղթը, զոր Կ.

Պոլսեցիք կը կատարէին, Կ. Պոլսէն հեռաւնով Այս տեսնդայոյց վիճակը, մէկ կողմէ Օրմանեանի վերակազմութեան աշխատանքները և միւս կողմէ Քէշեանի հրապարակարական քարոզութիւնները կրցան հանդարտեցնել և գաւառի հայերը սկսան քիչ շատ չունչ առնել ջարդերէ ետք, տեսնելով որ Կ. Պոլսի իրենց ողբալի կացութեան դարձան տանելու համար ձեռնարկները կ'ընէր, որքերը որբանոցներու մէջ ազգային խնամքի տակ առնելով և միւս կողմէ պառապարելով ժողովուրդը կարելի եղած միջացներով, անոր վէրքերը դարմանելով։

Դժբախտաբար՝ կային մարդիկ որ յամառօրէն կը շարունակէին իրենց ազգակործան գործը և առիթը ներկայացած տեսն կը կրէնէին իրենց յիմարութիւնները։ Մասնաւորաբար Մոսկուայի մէջ՝ ժամհարեանի, Նիւենորքի մէջ՝ թաւշանձեանի, Խզմիրի մէջ Պալեօղնանի, Կ. Պոլսոյ մէջ՝ Արեկ Ռւնձեանի և զննազ ան տեղերու մէջ դրամ ձեռք բերելու համար ահաբեկումները յուրի հակազգեցութիւն կ'ունենայտին ժողովուրդին վրայ Խոհեմ հայեր այս եղբարտապան արարքներուն վերջ տալ կը բաղձային և կ'ուզէին որ ազգը ունենայ մարմին մը՝ որ ազգային վերակազմութեան համար անհրաժեշտ գրական միջացները ընձեռնէ, մասնաւորապէս գաւառի Հայոց օգնութեան հասնելով որ չպաղթեն։

Այս գաղափարը՝ իրեւ դարման հետը գետէ կետին կը գտնէ հանրային կարծիքին մէջ։ Մասնաւորապէս Եգիպտասուայն գաղութն էր արտաստամանի մէջ, որ ամենէն աւելի յարմար վայրն էր այդպիսի մարմին մը ստեղծելու համար։

Արփիար Արփիարեան, որ Եգիպտաս եկած էր 1902ին, այդ գաղափարին առաջին քարոզիչներէն մէկը հանգիստացաւ՝ իր շուրջ հաւաքուած բաւական թիւով խոհական մարդոց աջակցութեամբ։ Այդ մարդոց մէջն էր գորչական միտքի տէր ազգային ճիի տիպար մը՝ Մկրտիչ Անդրանիկեան։ Ասոնք Ազգային Միտութիւն մը կազմելու գաղափարը կը յանան՝ գոյութիւն ունեցող սւրի ազգի տիպար միտքութեան մը օրինակովը և կը հիմնեն 1905 Դեկտեմբերին Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միտութիւնը, որ

1860 ական թուականներուն ալ փորձուած էր Կ. Պոլսոյ մէջ և չէր յաջողած:

Կը բացուի անդամագրութիւն օկուսաբերայի մէջ: Սակայն այդ ողջամիտ հայերը՝ այդ մեծ ծրագիրը իրենց ուժերով իրագործելը անկարելի տեսնելով կ'աշխատին ազգայն այս մեծ ձեռնարկին գլուխը անցնել ազգային բոլոր խաւերուն վստահութիւնը գըրաւող անձ մը և կը յաջողին Պօղոս Նուպար Փաշան համոզել որ այս մարմինի նախագահութիւնը ստանձնէ: Եւ այդպէս է որ 1906 Ապրիլ 6 ին կը կազմուի Հ.Բ.Բ. Միութիւնը: 1905 Դեկտեմբերի ձեռնարկին մասնակցողներն ալ կը բոլորուն այս մարմինին շուրջը և կը ծնի այսօրուան այս մեծ կազմակերպութիւնը, որուն բարերար գերը չտեսնելու համար, մարդ կամաւոր կոյր ըլլալու է:

Մկրտիչ Անդրանիկեան այդ բարերար կազմակերպութեան հիմնադիրներէն և անոր ամենայն հաւատքով փարոզներէն մէկը եղած է: մեծապէս ստարած է անոր հիմնուորման ու այսօրուան բարգաւաճ վիճակը կերտողներէն մին հանդիսացած:

Վահան Մալէզեան, որ Հ.Բ.Բ. Միութեան վարիչը եղած է գրեթէ անոր հիմնարկութեան օրերէն ոկսեալ երկար տարիներ և կենդանի վկան է Անդրանիկեանի անցեալ կեանքին, շատ մօտէն ճանչցած է զայն և Բարեգործականի երրորդութեան մէկ սիւնը կը կոչէ, միւս երկուքը ըլլալով Պօղոս փաշա Նուպարը և Երուանդ Ազաթոնը: Հետեւարար Անդրանիկեանի անունը անբաժան է Բարեգործականի միւս երկու սիւներուն անունէն՝ Միութեան տարեգրութիւններուն մէջ, իրը հիմադիր այդ մեծ կազմակերպութեան, որուն համար ինք գործունէութեան տւելի ընդարձակ շրջանակ մը կը բաղձար:

Անդրանիկեան ծնած էր Պոլիս, Ենի Գարու թաղը, 1851 Սեպտեմբեր 16ին: Իր նախնական ուսումը ստացած էր իր ծննդավայրին Ազգային Վարժարանին մէջ՝ 1856. 1865 տարիներուն:

1865-1867ին՝ Ֆրանսացի կրօնաւորներու Դալաթիոյ Սէն Փէքը անուն վարժարանին կ'աշակերտէի և ապս կ'անցնի Կալաթա- թա-Սէրայ վարժարանը, որ Նափուէոն Գ. ի

օժանգակութեամբ բացուած էր այդ թուականին:

Անդրանիկեան 1871ին դպրոցը աւարտելով՝ կը մտնէ պետական ծառայութեան՝ Հանրօգուատ Շինութեանց Նախարարութեան մէջ, իրը գծագրիչ և անդաչափ (արքանթէու) և 1873ին, նոյն պաշտօնով Անատոլուի երկաթուղիներու շինութեանց աշխատութեանց մասնակցելու համար Տարընա և 1874ին Ռումէլիի երկաթուղիներու շինութեան համար Պալքանները կը զրկուի:

1874-1876ին Եւրոպական Թուրքիա կը մնայ, Գէորգ Ասլաննեանի հետ աշխատելով իրը օգնական երկրաչափ և գծագրիչ:

1876ի Ռուս և Թուրք պատերազմին պատճառով Ռումէլիի երկաթուղիներու շինութեանը կ'ընդհատուի և Անդրանիկեան կը դառնայ Կ. Պոլիս. և Հանրօգուատ շինութեանց Նախարարութեան մէջ, իր նախորդ պաշտօնին մէջ կը վերահաստատուի:

1878ին Գէորգ Ասլաննեանի յանձնարարութեամբ Պօղոս Նուպարի քարտուղարութիւնը կը ստանցնէ, Գավլլայի մօտ Բուավուշտա լճակը ցամքեցնելու և հողերը շահագործելու համար ստացած մենաշնորհի գործագրութեան աշխատանքներուն մէջ: Անդրանիկեան մէկուկէս տարի կ'աշխատի, սակայն Պօղոս Նուպարի այս ձեռնարկը անկատար կը մնայ Օսմաննեան կառավարութեան մէկ որոշումովը, որ մենաշնորհը կը ջնջէր: Պօղոս փաշա Նուպար 1880ին Գահիրէ կը բերէ Անդրանիկեանը և պաշտօն կ'ուտայ Պէհքրայի ընկերութեան մէջ, ուր կ'աշխատի մինչեւ 1895, միեւնոյն ատեն զբաղելով Պօղոս Նուպարի անձնական գործերով: 1895 էն ետք Անդրանիկեան կը հրաժարի Պէհքրայի ընկերութեանը և կը ըզբուղի միայն Պօղոս Նուպարի անձնական գործերով:

1897ին Պօղոս Նուպար իր հողերուն մատակարարութիւնը կը յանձնէ Անդրանիկեանի Յաջորդ տարին Տպգրան փաշա Տապրօ եւս իրեն կը յանձնէ իր հողերուն մատակարարութիւնը:

1899ին Անդրանիկեան կը ստանձնէ Նուպար ընտանիքին ընդհանուր փոխանորդութիւնը, զոր կը վարէ մինչեւ 1907, ամրողջական կերպով նուրիրուելով անոր, և 1907 էն ետք վայելելով նաեւ անձնապէս իր անձին

համար աշխատելու արտօնութիւն։ Այս կերպով մինչեւ 1914 աշխատելէ ետք կը թողու Պօղոս փաշո Նուպ որի գործերուն մատուկարարութիւնը, իր անձնական գործերուն պատճառու և կը պահէ միայն պատուակալ փոխանորդութիւնը մինչեւ իր մահը։

Մշրտիչ Անդրանիկեան, որ պոլսական ոճով ազգայիններ մըն էր, ազգային շահագործութիւն ունեցած է միշտ և ազգին ծառայելու յօժարութիւն։ Այս պատճառով չէ քաշուած ազգային ծառայութիւններէ և Գահիրէի Առաջնորդարանին մէջ շատ նշանակելի ծառայութիւններ ունեցած է, մասնաւորապէս անոր կալուածներուն մատակարարութեան գործին համար շատ մեծ աջակցութիւն մատուցանելով։ Ինք վըստանելին էր թէ Պօղոս և թէ Տիգրան փաշաներու, որոնք Գահիրէի թեմականի Ատենապետ եղած են յաջորդաբար։

1902 ին Տիգրան փաշա Տապրօ Առաջնորդարանի Կալուածոց Տեսչութեան կը հրաւիրէ Անդրանիկեանը և կը պահոնջէ որ Առաջնորդարանի մատակարարութեան ամենէն վիրաւոր մասը՝ Կալուածականը կարգի զնէ։ Անդրանիկեան կը համակերպի՝ պայմանով որ լիազօրութիւն տրուի իրեն, ինչ որ կ'ընդունուի թեմականէն։

Անդրանիկեանի առաջին գործը կ'ըլլայ բոլոր հողային կալուածներուն խըզճամիտ մէկ քննութիւնը և կը յաջողի ըզգալապէս բարւոքել մատակարարութիւնը և բարձրացնել կալուածական հասոյթները Անդրանիկեան այս լրջանին ներկայացուցած է ամենատօգտակար և գործնական ձերագիր մը՝ Առաջնորդարանի հողերուն վաճառման և Գահիրէի մէջ շէնքեր գնելու համար, ինչ որ դժբախտաբար պէտք եղած ուշադրութեան չէ արժանացած՝ յաւելեալ աշխատութեանէն ին փախչելու իրողութեան հետեւանքով, քան թէ անկարելիութեան մը պատճառով։

Անդրանիկեան ազգային բոլոր գործերուն խառնուած և ժողովներուն մէջ միշտ գործնական ոգի մը ցոյց տուած է։ Սառակայն իր նախասիրած ազգային ծառայութիւնը Հ.Բ. Բ. Միութեան մէջ իր ընծայած աշխատանքն էր Անդրանիկեան՝ առաջին օրէն նուիրեալ գործակից մը եղած է և երկար տարիներ վարած է կեդրոնի Գան-

ձապետի պաշտօնը։ Անդրանիկեան և Տոքիտ Տաղաւարեան Բարեգործականի հիմնադրութեան ատեն եղած են այն երկու անձերը, որոնք պնդած են որ անիկա ունենայ նաեւ ազգային գործունէութեան տւելի ընդարձուկ ծրագիր մը՝ տիեզերական կողմակերպութեան մը օրինակով։ Դժբախտաբար մասամբ իրաւացի կարգ մը երկիւղներով այս առաջարկը չէ ընդունուած և մէկ կողմ թողուած է։ Անդրանիկան սակայն մինչեւ վերջը քարոզիչը եղաւ այս գաղափարին և շատ ողջամիտ աեսութիւններ յայտնեց երբեմն մամուլին մէջ։ Թուրքիոյ հայութեան գրեթէ բոլորովին տնծիտումէն ետք, ան նորէն և միշտ չյօւսահատեցաւ և պնդեց որ եթէ վարանումը կրնար արդարանալ հիմնարկութեան թուականին, սակայն 1918ի զինադադարէն ետք, այլեւս այդ վիճակը գոյութիւն չունի և ամէն ինչ փօխուած է, կարելի էր իր տեսուկէտը ընդունիր իր մէկ նամակին մէջ, վահան Մալէզեանի ուղղուած, կը գրէ։

«— Ցաւալի է որ Հայկական Հարցը բուրութին մոռցուած է։ ոչ ոք կը զբաղի այդ խնդրով։ Նոր սերունդը որ անոր զըլիսուոր ախոյեանը պէտք էր ըլլար։ բոլորովին անտարբեր դիրք մը բռնած է և Ազգը չունենալով որոյ քաղաքականութիւն մը։ կը գործէ առանց գիտնալու թէ սէր կ'երթայ»։ Ու կ'եղրակացեէր, ճարտհատթէ գունէ «անհրաժեշտ էր որ ազգին հեղինակաւոր անձերը ճիգ մը ընեն կազմելու համար քաղաքական միութիւն մը։ որ Բարեգործականին հետ զուգընթացաբար պատրաստէ ազգին մեծ իտէալը»։

Ասոր համար էր որ Անդրանիկեան ի նպաստ Հայ Դատին քաղաքական գործունէութիւնը բնաւ չէր արհամարհեր, այլ կ'ուզէր որ անոր հետապնդումը կատարուէր հայիւսվ, տրամաբանութեամբ, օրինական միջոցներով և շրջանայեցութեամբ և մանաւանդ հանդարտութեամբ և հեռու արկածախնդրութենէ և անխորհուրդ քայլերէ։ Եւ անոր համար է որ Օսմանեան Սահմանադրութեան վերահստատութենէն — 1908 — ետք՝ իբր լեկալ կուսակցութիւն Սահմանադրական Ռամկավար կուսակցութեան հիմնադրէն մէկը եղած էր, համոզուած ըլլալով որ ցուցարարութիւնը,

ԵԳԻԴՏԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

5րդ ԴԱՐԻՆ ՄԵԽՉԵՒԻ 15րդ ԴԱՐ

(պատմական ակնարկ մը)

Եգիդտոսի հայ գաղութին պատմական անցեալի անհրաժեշտ առևելյանքը կը պակսին մեղի, ճշգրիտ և հանգամանօրէն արտայայտելու համար, հայ համայնքի կազմութեան սկզբնական շրջաններու մասին, միայն մեր պատմահայրը Մովսէս Խորենացին է որ կը յիշատակէ, թէ հայոց Տիգրան թագաւորի որդին Արտաւազգը, Քրիստոս է 32

աւրորները և անխորհուրդ քոյլերը օգուտ մը չեն բերեր մեր աղջային դատին։

Անդրանիկեան, գործնական միտքի տէր մարդ մը եղած է և Հ.Բ.Բ. Միութեան կաղմութեան տասեն ջերմ պաշտպանը հանդիսացած անձեռնմխելի դրամագլուխի մը կազմութեան գաղափարին, վասնզի փորձառաբար տեսած էր որ կազմուած բոլոր մըշակութային միութիւնները չէին կրցած տոկու առօրեայ հասոյթներով՝ երբ դրամագլուխ չէին ունեցած։ Պօղոս Նուպար՝ համաձայն Անդրանիկեանի այս տառջարկին՝ ընդունիլ տուած է զայն, շատ նպատակայարմար գտնելով։

Միութեան կազմութենէն անմիջապէս յետոյ, Անդրանիկեան 200 ոսկի տրամադրելով անոր պատուոյ անդամերէն մէկը կ'ըլլայ և Վարչութեան մէջ կը մնայ, նախ գործոն և ապա պատուակուլ գտնամագետի պաշտօնով։

Անդրանիկեան իր ազգը խորապէս սիրով և անոր լուսաւոր ապագային համար հեռապատկեր ունեցող հայ մըն էր, ողջամիտ, լու տրամաբանող և անոր համար հոգեով ու սրտանց աշխատող։

Եղած է տաեն մը որ Միութեան գործունէութեան մէջ ան ունեցած է շատ մեծ աշխատութիւն և խոր հաւատք՝ ապագային անոր ազգին մէջ խաղալիք գերին համար։

Ան մեռաւ այդ մեծ կազմակերպութեան արագ ժողովրդականացումը և ամրակուռ դիրքի հասնիլը տեսած ըլլալու գոհւնակութեամբ։

Ա.Ա.

տարի առաջ՝ Հռոմայեցի Անտոնիոսի կողմէ գերի բռնուած և շղթայակապ տարուած է Աղեքսանդրիա և հոն վախճանած Յ տարի յետոյ։

Ահա Պատմահօր վկայութիւնը. — « Եւ առեալ զբազմութիւն զօրացն դիմէ ի վերայ Արտաւազգայ, և անցեալ ընդ Միջագետոս կոտորէ անհնարին զզօրս հայոց և ձերբակալ առնէ զարքայն նոցա։ Եւ դառնայ յԵգիպտոս պարգեւեալ Կղէռպատրի զԱրտաւազդ որդի Տիգրանայ, հանդերձ բազում ընչիւք յանկածէ պատերազմին» (Տես Մովսէսի Խորենացւոյ Պատմութիւն Հայոց, Բ. գիրք, էջ 204-205, տպգր. Վենետիկ 1827.)

Աւելի ուշ, 5րդ դարուն խումբ մը հայ ուռանողներ, գլխաւորութեամբ Մովսէս Խորենացիի, մեծն Սահակի և Մեսրոպի թերգրութեամբ, կը զրկուին Աղեքսանդրիոյ հոչակաւոր համալսարանը, իրենց ուսումը կատարելագործելու և հմտանալու համար օտար լեզուներու և գիտութեանց մէջ։

Խորենացին այսպէս կը պատմէ, թէ ինչ պարագաներու տակ մեծն Սահակ և Մեսրոպ, կը ստիպուին ուսուանողական առաքելութիւն մը զրկել Աղեքսանդրիոյ դպրոցը։

Անպա եկեալ թորգմանիչքն մեր՝ զորոց անուանքն յիշատակեցաք յառաջադպոյն, զտին զմեծն Սահակ և զՄեսրոպ յիշարիշատ Տարօնոյ, և մատուցին զթուղթսն և զկանոնս ժողովոյն Եփեսոսի (431թ.) վեց սահմանեալ կանոնաւ զլսով և զսոյզ օրինակս գրոց։ Զոր տոեալ մեծին Սահակայ և Մեսրոպայ, զարգեալ թարգմանեցին զմի անգամ թարգմանեալն փութանակի հանդերձ նոքօք կերսատին յօրինել նորոգմամբ։

Անայց քանզի անգէտք էին մերում արուեստի ի բազում մասանց թերացեալ գործն զտանէր, վասն որոյ տոեալ մեծին Սահակայ և Մեսրոպայ զմեզ առաքեցին յԱղեքսանդրիայ ի լեզու պանծալի ի՞ստոյք յօդանալ ճեմարանին վերաբանութեանու և Եւ այնպիսով մտաք յԵգիպտոս յաշխարհն համբաւատենչու (Տես Մովսէսի Խորենացւոյ Պատմութիւն Հայոց, Գ. գիրք, էջ 523, 525.)

Արդարեւ մեծն Սահակի և Մեսրոպի աշակերտները իրենց ուսման շրջանը առարտելէ յետոյ։ կը վերտղառնան Հայատան և կը լծուին աշխատանքի։

Հայ պատմիչներու վկայութեան համաձայն, ծրդ դարուն է որ հոյերէնի կը թարգմանուին Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիին Հայրապետներէն Աթանասի, Դիռնէսիոսի, Տիմոթէոսի, Թէօփիլոսի և Կիւրեղի ճառերը և վարդապետական ու դաւանուկան գրութիւնները:

Ապաւինելով հայ և օտար պատմիչներու վկայութեանց, ստորեւ կ'արտագրեմ հայ գաղութին գոյութիւնը ապացուցանող պատմական ծանօթութիւններ, ըլլայ ծագումով հայ դէմքերու մասին, ըլլայ հայ գաղթականներու հաստատման ու անոնց եկեղեցական և հասարակական գործունեւթեանց առնչութեամբ Ահա մեր պատմիչներէն Մատթէոս Ուռնայեցիի հետաքրքրական վկայութիւնը. — « և էր ի թուականութեանս հայոց Շիդ. (1074 1075) և ապա զկնի այսորիկ գնաց Գրիգորէս ի Կոսդանդինուապոլիս, և անգուստի Հռոմ, և եկեալ յԵգիպտոս՝ շրջեալ ընդ անապատսըն առաջին որբոց հարցն, և կտարեաց զամենայն փափագումն սրտին իւրոյ. և հաստատեաց անդէն զաթոռ իւր հայրապետութեանն, և կանգնեալ նորոգեաց անդէն զամենայն կարգ Սուրբ Եկեղեցւոյ և բազում փառք և մեծութիւն ընկալաւ Տէր Գրիգորէս, ի թագաւորէն Հռոմոց. և բազումք ժողովեցան հայոց յԵգիպտոս իբրեւ երեսուն հազարաց, և Տէր Գրիգորէս զկնի ժամանակաց ձեռնազրեաց Կաթողիկոս զտէր Գրիգոր զքուրորդին իւր, և ինք ելեալ գայր յաշխարհ Հայոց վասնզի դեռ եւս կենդանի կայր մայրննորաւ» (Տես Պատմութիւն Մատթէոսի Ուռնայեցւոյ, տպգր. Երուսալէմ 1869 թ. գլուխ ձլ. էջ 253, 254.)

Գրիգորիս Կաթողիկոսի նամբարդութիւնը. — Միիթարեան Միաբանութեան բազմավաստակ Հայր Ղեւոնդ Վ. Ր. Ալիշան, իր «Ծնորհալի և պարագայ իւր» աշխատութեանը մէջ հետեւեալ տողերը կը նուրիէ. — « Գրիգորիս կաթողիկոսի Երուսալիմայ ճանապարհորդութեան վրայօք ուրիշ յիշատակ չկայ առ պատմիչս, այլ շատ հաւանական և գրեթէ անտարակոյս ալ երեւի որ անկէ անցած ըլլայ յԵգիպտոս, յայցելութիւն սուրբ տեղեաց, այսինքն Ս. հարց ճգնաւորաց վանորէից. »

միանգամայն և իր իսկ հօրեղբարց գերեզմանաց և գուցէ դեռ մօտի գերեղման ապրող և ճգնաղ ծերունւոյ մը Մեծ Վկայասէրին հոն երթալուն դիպուածին յիշեցինք որ իր քեռորդին և համանուն Գրիգորիսը Եգիպտոսի և Պաղեստինու առաջնորդ կարգեց Արքեպիսկոպոսական պատով, զոր ոմանք և պատրիարք և կաթողիկոս կ'անուանեն, և սա ըստ խոստման քեռույն առ Խալիֆայն Եգիպտոսի՝ շատ հայեր կանչեց և բնակեցուց անոր իշխած երկիրներուն մէջ, ասոնց հետ հրաւիրեց և եկան իր երկու իշխանազուն եղբարքն ալ Վահրամ և Վաստակ, միայն իրենց միւս եղբարյըն՝ Ապիրատ հայր մերոյ Գրիգորիսի և Ծնորհալոյ մեաց իր հայրենի ժառանգութեան մէջ:

Վահրամ և Վաստակ խալիֆայից ծառայութեան մէջ մեծ պատիւ գտան, յորում և բարձր աստիճանաց հասան զոր և համառոտիւ իմն յիշէ, Ծնորհալի վիպասանութեան մէջ. —

« Բզնամազգիս ըզկնի ձըգեալ Զարի եղբայրս իւր քաջացեալ Քստ Յեսովոյ զօրապետեալ Որոյ Վահրամ վերաձոյնեալ Միւսոյն Վաստակ անուանադրեալ Որք վեհագոյն փառս ընկեալ և մեծարգի պատոյ հասեալ »

Տես « Ծնորհալի և պարագայ իւր » գլուխ մդ. էջ 162. 163, գրեց Ղեւոնդ Վ. Ր. Ալիշան, տպգր. Վենետիկ 1873.

Իբրեւ յաւելուածական տեղեկութիւն կարելի է յիշել Տիգրան Հ. Թ. Աւալանեանցի (*) հետեւեալ վկայութիւնը. — « Գրիգոր Վկայասէր իր ուղեկիցներով զէպի Արեւմուտքալ կը ճամբորդէ, ուր այն ատեն շատ հայեր կը գտնուէին և լուսաւորելով անոնց հոգիներն ու հաւատքի մէջ հաստատելով զանոնք կ. Պոլիս կ'երթայ, Այնուղ մեծ ընդունելութիւն ու պատիւ կը գտնէ թագաւորէն ու պատրիարքէն, ու ժամանակ

(*) Տիգրան Հ. Թ. Աւալանեանց Երուսաղեմի հայոց Ս. Յակոբայ վանքի 1865ին դիւանապետ եւ Ժառանգաւորացի դաստիարակ. ուսուցիչ եւ Սիօն հանդէսի, 1865ին խմբագրապետ, նաև 1875ին Աղեքանցրիոյ Պօղոսեան լրժ. ի տեսք:

մը յունարէն գիրքերու ընթերցանութեամբ կը պարապի և Սուրբ հայրերու և վկաներու ճառերն ու վարքերը կը թարգմանէն Սպա կասկածելով յունաց չարութենէն։ Թէ մի գուցէ արգելք ըլլան այդ գիրքերու փոխադրութեանց, բոլոր թարգմանութիւնները իր քեռորդիին, Տ. Գրիգորիսի ու իր ազգականներուն յանձնելով՝ ճամբաց կը հանէ զանոնք, ինքն ալ անոնց համելու համար թագաւորին հրամանով նաւ կը մտնէ։

Սակայն ուժգին հովերը իր քեռորդիին նաւը Աղեքսանդրիա կը վարեն, ու Տէր Գրիգորիս իմաստուն խորհուրդ մը կը յղանայ, կը հազնի իր եկեղեցական զգեստները, իրեն ընկերացող եկեղեցականներն ու աշխարհականներն ալ ըստ պատշաճի կայսեր ընծայած ոսկեմառու կ պատմուճանաններով կը զգեստաւորէ, ամէնքը նաւին մէջ կարգով կը նստին փոքրերը մեծերուն առջեւ իրը սպասաւոր կցած։

Աղեքսանդրիոյ քաղաքակետը իր մարդոցմէ հիացմամբ տեղեկանուվ թէ ոքանչելատեսիլ մարդիկ եկած են Սինա լեռն ու այնտեղի Սուրբ հայրերու ճգնարանները այցելելու նպատակով, անձումբ նաւահանգիստ կ'երթայ զանոնք ողջունելու և պատուվ մեծ խալիքային քով կը տանի. վերջինս տեսնելով Գրիգորիսը՝ սիրով կը համբուրէ զայն, ու ամէնքը կը հանգստացնէ, առատօրէն հոգալով անոնց պէտքերը. քիչ ետքը կաթողիկոսն ալ հոն կը հասնի, զոր խալիքան իր մեծամեծներով մէկտեղ կը դիմաւորէ, ու անոնց աջը համբուրելով՝ իր այտերուն ու աչքերուն վրայ կը դնէ, ապա կը հանգստացնէ զայն ու ամենուն մեծամեծ ընծաներ կը չնորհէ։

Յետոյ երբ Հայրապետը իր հայրենի աշխարհը ու անտէրունջ հօտին քով վերադառնալ կը խնդրէ. խալիքան յանձն չ'առներ, զրկուիլ այնպիսի պարգևէ մը զոր Աստուած ինք չնորհեց կ'ըսէր, եւ երբ Վկայասէր դիտել կուտայ թէ Եգիպտոսի մէջ հայազգի ժողովուրդ չկար, խալիքան այդ պատճառանքն ալ կը բառնայ, ուրիշ երկիրներէ տասը հազար հայ ընտանիքներ քերել տալով, որոնցմէ շատերը իր հեծելազօրքին մէջ կ'առնէ ու անոնցմէ իշխաններ ալ կը կարգէ։ Հուսկ ապա Վկա-

յասէր հաւանեցնելով բարեսիրտ ամիրապետը՝ իր տեղ Գրիգորիս քեռորդին Եգիպտոսի առաջնորդ կը նշանակէ, և ինք իր աթոռը կը դառնայ» (Տես էջ 297-298, Պատմութիւն Երուսաղեմի, Ա. հատոր, տպար. Երուսաղեմ 1931, հեղինակ Տիգրան Հ. Թ. Սաւալանեանց)։

Ուստի վերոյիշեալ պատմական վկայութիւնները, ցոյց կուտան թէ՝ ԺԱ. Պարուն ստուար թուով հայեր կը զանուէին Եգիպտոսի մէջ, ունէին եկեղեցի և կազմակերպուած համայնք։

Հոս տեղին է անցողակի յիշել պատմական քանի մը անցքեր, որ անուղղակի մաս, կը կազմեն Եգիպտոսի հայոց պատմութեան Ահա այդ վկայութիւնները, ըստ պատմագէտ թագիէտին էլ Մագրիզի (1365-1441)։

ԴԻՌՈՇԱԿԱԼԻՒՐ ՎԱՐԴԱՆ ԷԼ ԷՐՄԵՆԻ

«Մագրիզիի Խիթաթին մէջ յիշատակուած հայ զինուորականներուն գլուխը կը կանչնի Վարդան անուն զօրավար, մը, որ Եգիպտոս արշաւող արաբական բանակին դրօշակակիրը և ընդհանուր հրամանատար Ամր Իպն Աս զօրավարին աջ բազուկը եղած է։ Վարդան էլ Էրմէնի կը մեռնի 673 թուականին Պորոլլոսի ճակատամարտին, Բիւզանդացիներու դէմ կոռուած տաեն։ Հին Եգիպտոսի մէջ իր անուանով շուկայ մը կը կոչուէր Սուկ-Վարդան (տես «Ականաւոր Հայեր Եգիպտոսի մէջ», 1947 Գոտիրէ, էջ 12, հեղ. Գէորգ Մըրլեան)։

12րդ դարուն Եգիպտոսի մէջ ապրող հայազգի պատմագէտ Շէյխ Ապու Սալէն էլ Էրմէնիի հեղինակութիւնը անգլիացի Արեւելագէտ Յ. T. Evertts արաբերէն բնագրէն կը թարգմանէ անգլերէնի և 1845ին Լոնտոնի մէջ կը հրատարակէ։ Հայր Դեւոնդ Վրդ. Ալիշան սպատելով վերոյիշեալ գիրքին հրատարակութենէն, հայերէնի կը թարգմանէ Հայոց վերաբերեալ մասերը, և 1895ին կը հրատարակէ պատմութիւն Եկեղեցեաց և Վանորէից Եգիպտոսի անունով։ Անա Հայոց Նահապետին յիշատակութիւնը Վարդան էլ Էրմէնիի մասին. «Արաբացւոց Եգիպտոսի տիրելուն ժամանակակից և Գործակից Վարդան որ առաջ Յաւ-

նաց կայսերաց զօրավար ըլլալով հոռոմ կոչուի (Վարդան էլ Ռումի) յիշէ Արուստին, Արաբացւոց գլխաւորն (Ամր իպն էլ Ասի) թէ բարեկամ էր և եգիպտոսի հարկապետ եղաւ։ Սակայն ի Հին Գահիրէ կոչուած և հիմա Ֆուտարքի մէջ երկար ատեն կը լսուէր իր անուամբ շուկայն կամ վաճառանոցն - Սուգ Վարդան - մեր համազգեաց այսպիսի բարձր գաներով և մեծամեծ պաշտամամբք հանգիստանալն յեզիպտոս յ-է ԺԱ-ԺԲ. դարս թէ այն երկրին, մեր երկրի պատմութեան մէջ նշանաւոր կէտ մ'է»։ (տես Պատմութիւն Եկեղեցեաց և Վանորէից Եգիպտոսի, էջ 50, տպգր. Վենետիկ 1895, հրատարակիչ Ղեւոնդ Վրդ. Ալիշան)

Օտար աղբիւր մը, Դրդ դարուն Եգիպտոսի մէջ պատահած դէպք մը, այսպէս կը նկարագրէ. «Եգիպտոսի արեւելեան սահմանին վրայ, Սինա լեռը կայ. այդ սրբազն վայրին վրայ քրիստոնէութեան առաջին դարերուն կառուցուեցաւ յունական վանք մը. Սուրբ Կատարինէ անուն և ուր ուխտի կուգային ամէն տարի հազարաւոր ուխտաւորներ, Կրօնական այդ բարձունքին վրայ հայերն ալ ունեցած են իրենց սեփական ազօթավայրը և հարիւրաւոր հայ ուխտաւորներ, Հայուսաւնի ամէն կողմերէն, Երուսաղէմ իրենց ուխտը կատարելէ վերջ, իրբեւ նուիրական պարտականութիւն մը, կ'այցելէին նաեւ Սինա լեռը՝ Դէպքը զոր պիտի պատմեմ, պատահած է Դրդ դարուն և յիշատակողն է ժամանակակից յոյն վանական մը»։

«Մօտ 800 հայ ուխտաւորներ, կ'ըսէան, բարձրացած էին լերան գագաթին վրայ, տեսնելու համար քիչ մը հեռուն գտնուող սրբազն քարը, ուր Տէրը օրէնքը յանձնեց ուխտաւորները իրենց գաւազանին կոթնած կը քալէին, և երբ հասան բարձունքին վրայ, գաւազանները դէպի երկինք բարձրացւին։ Այդ պահուն կատարուեցաւ Աստուծոյ հրաշքներէն ամեն էն զարմանալին, որ կը յիշեցնէր Աստուծածային օրէնքի յանձնումի մեծ արարուածը»։

«Յանկարծ ուխտաւորներու գաւազանները սկսան բոցավառիլ և սրբազն լեռը ամբողջ բոցերու մէջ վայրեցաւ ուրիշ ազգի ուխտաւորներ և ճգնաւորք ի տես ահաւոր

այս տեսիլքին զարհուրած սկսան խաչակնքել և աղաղակել - բիրիկ էլեյսօն։ Մօտ մէկ ժամ տեւեց այդ երեւոյթը, որմէ յետոյ բոցերն տակաւ քաշուեցան և ամէն ինչ վերստացաւ բնական վիճակը, միայն ուխտաւորներու գուշագաններուն ածխացած ծայրերը մնացին և տարին զանոնք իրենց երկիրը. վկայելու համար անտեղ թէ մեր օրերուն ալ Տէրը յայտնուեցաւ դարձեալ բացերուն մէջ Սինայի Սուրբ լերան կատարին։ (տես «Արմաւենի Տարեգիրք 1937, էջ 280.281, Յակոբ Նալպանտեանի յօդուածը»)

Եգիպտակայ քաջանմուտ արաբագէտ ողբ. Գէորգ Մըսրլեանի ճշգրիտ թարգմանութեան շնորհիւ (Մագրիզիի Խիթաթէն) 8րդ դարուն կիսուն, կը յիշուի ծագումով հայ կառավարիչ մը. Ալի Պին Եսէիս էլ Էրմէնի անունով էժիրը, որ 842 - 849 Եգիպտոսի կառավարիչի բարձր պաշտօնը ստանձնած էր։

Հոս տեղին է յիշել, վկայութիւն մը եւս. հայերու զինուորագրուիլը հաստատող, Եգիպտոսի բանակներուն մէջ, ահա այդ յիշատակութիւնը. —

«Արդէն Պատր էր Ճէմալիի կերացող հայ սպաներէն և զինուորներէն շատ առաջ Անմէտ որդի Դուլոնի և իր որդին Խոմարույահի իշխանութեան օրով (877-884), շոտ մը հայեր կային Պրետորական կոչեալ գումարտակներու մէջ, որոնք կը զինուորագրուէին զ սնազան ազգերու մարզուած ստրուկներէն» (տես «Ուսումնարան Տարեգիրք» Բ. տարի 1958, Գահիրէ, էջ 45-52, Կենսագրութիւն Պատր էլ Ճէմալի Ապունեամ, Գրիգոր Վրդ. Կէրկէրեան)։

Իսկ 10րդ դարուն հայ համայնքի մը գոյութիւնը ապացուցանող գլխաւոր փառտերէն ամենէն կարեւորը կարելի է նկատել Եգիպտահայոց նախկին Առաջնորդ և Երուսաղէմի Պատրիարք Թորգոմ Արք. Գուշակեանի հետեւեալ վկայութիւնը. —

«Մեր Առաջնորդարանին (*) ներքնա-

(*) .— Հին Առաջնորդարանի մասին է, որ կը գտնուէր Գանիրէի հացոց Ս. Ասւածածին Եկեղեցիին կից, ի Պէյն էլ Սուրեկն փողոց, այժմ շարա Փոր և Սայիս 1959 ին Առաջնորդարանը եւ Եկեղեցին բանդուած են։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Հ. Ա. Երիտասարդաց Ընկերակցութիւնը կը գտնուի Հ. Բ. Ռ. Միութեան հովանիին տակ:

Ներկայիս Լիբանանի վարիչ մարմինն է Լիբանանի Շրջանային Յանձնաժողովը, որ իր թեւարկութեան տակ ունի 35 մասնաճիշգեր, հազարաւոր անդամներով, սրոնց մէջ կտն յայտնի առեւտրականներ, մտաւորականներ, քժիկներ, ճարտարագէտներ, եւայլն:

Բարեգործականը միայն Լիբանանի մէջ տարեկան կը ծախսէ շուրջ կէս միլիոն

յարկի հնոտիներուն մէջէն քանի մը տարի առաջ հաւաքեցինք կարգ մը հայերէն խտչքարեր, զօրս անկորուստ պահելու համար հիւսել տուած ենք Ա. Աստուածածին Եկեղեցւոյն գաւթի երկողմի որմերուն, մէջ:

«Այդ խաչքարերէն մին (տես թիւ 1) որ թէ իրր ձեւ և թէ իրր քանդակ խորագոյն հնութեան դրօշմ, ունի և կը կրէ Ն. (=430-551)= 981 թուականը՝ Խաչքարերը ընդհանրապէս Եկեղեցիներու կամ ուխտավայրերու մէջ կը զետեղուէին, և հայ խաչքար մը հայ Եկեղեցիի մը կամ հայ սրբավայրի մը գոյութեան նշան է անհամեշտաբար:

«Եթէ այս խաչքարը ուրիշ երկրէ մը քերուած չէ հոս, կամ եթէ թուականը նշանակող այդ տառերը վերջին ժամանակի գործ չեն. ինչ որ հաւանական չի թուիր, այդ խաչքարը Եգիպտահայ պատմութեան համար ունի հետաքննական արժէք, զի կը ձգտի հաստատել նոյնիսկ Փ. գարուն, այսինքն Վկայասէրին Եգիպտոս գալէն շուրջ դար մը առաջ արդէն հայ Եկեղեցիի գոյութիւնը այս երկրին մէջ» (տես «Եգիպտոսի Հայոց հին և արդի Եկեղեցիները», էջ 10-11 հետ. Թորգոմ Արք. Գուշակեան, Գահիրէ, 1927):

(Եար.)

Ա. Հ. ԳԱՐՑԱՇԵԱՆ

լիբ. լիրա, իր երկրորդական վարժարաններուն, նախակրթարաններուն, հայ նպաստընկալ դպրոցներուն և համալսարանական ուսանողներուն համար, առանց դաւանական ու քաղաքական խարութեան: Միութիւնը կը պահէ նոյնպէս դարմանատուններ և կը կառարէ մշակութային և բարեսիրական ձեռնարկներ:

Հ. Բ. Բ. Միութեան Հ. Ե. Ընկերակցութեան շարքերուն մէջ կը գտնուին հարիւրաւոր համալսարանական երիտասարդներ, մարզիկներ, արուեստագիտներ և ամէն իսւեի ու դասակարգի պատկանող հազարաւոր երիտասարդութիւն, աշխարհի ամէն կողմը: Այս Երիտասարդական Ընկերակցութիւնը անվարան կրնայ ըսել թէ 28 տարիներու իր գոյութեան ընթացքին յաջողած է իր առաքելութեան մէջ և նոյն թափով կը շարունակէ առաջ երթալ:

Հ. Ե. Սնդրանիկ Ընկերակցութիւնը կը մշակէ մարզական և մշակութային գործունէութիւն: Անոր մարզական կալուածին մէջ կ'իյնան ֆութպոլ, պասքէթպոլ, վուլիպոլ, աթլեթիզմ, սիքլիզմ, թէննիս, ֆինկ փոնկ, մարմամարզանք, սկաութիզմ աղջկանց և մանչերու կը պահէ գիշերային դպրոցներ արտաքրէն լեզուի և այլ ճիւղերու ուսուցման համար: Ունի տասընեակներով արուեստագիտներ, որոնք անցեալ Մարտ 13—20ին կատարեցին յաջող ցուցահանդէս մը Զարեհ - Նուպար ակումբին մէջ: Ունի երգչա - Նուլագիտումբոր յաճախ նուլագիտահանդէսներ կուտայ Խւնէսքօյի Պալատին մէջ: Ունի հայկական ժողովրդական պարախումբ մը: Հ. Ե. Ընկերակցութիւնը ներկայիս գնած է 8000 կանգուն տարածութեամբ հող մը, ուր պիտի կառուցանէ ակումբ մը և մարզադաշտ մը, լաւագոյնս ծառայելու համար մէր երիտասարդութեան:

Հոկտ. 24ին, Պէյրութի մէջ սարքուեցաւ յիշատակի երեկոյ մը, Կոմիտասի ծընընդեան 90 ամեակին նուիրուած: Կոմիտասի գործերուն վերլուծումը կատարեց վաստակաւոր երգահան և խմբավար Համբարձում Պէրպէրեան: Գեղարուեստական յայտագրին մաս կը կազմէին մեներգ, արտասանութիւն և նուլագ:

(Եար. Տիւ էջ 14)

ԵՐԿՈՒ ՔՈՅՑՐ ԵՆՔ

Խոսք՝ ՀՊ. ՅՈՎ. ՀԱՅՆԻՍՅԵՍԻ

(Ժ. Ա. Պ. Ա. Բ. Պ. Կ. Ո. Ն.)

Երգի մասկում՝ Թ. Ա. Թ. Ա. Խ. Ե. Ն. Ի.

Allegro

Ձամբ-բիդ փը-ռեմ վարդի թեր
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛
պոկի.
Թի սիրս չունես, ել ի՞նչ սեր,
Երկու բոյր ենք, երկուսս ել մի բոյի:
Տղայ. Բարակ առուն զուլալ ջուր,
Նս ի՞նչ անեմ, դու արեցիր, անհոգի,
Սիրտդ սիրող սղին տուր,
Երկու ջիւան, երկուսս ել մի սոյի:
Աղջիկ. Երկում եմ հուլա • հուլա
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛
պոկի,
Աշխիս տեղ սիրս կուլայ,
Երկու մարալ, երկուսս ել մի բոյի:
Տղայ. Քարի տակին պաղ աղբիւր,
Նս ի՞նչ անեմ, դու արեցիր, անհոգի,
Մի բաս կ'ուզեմ, երկուսս տուր,
Երկու բառլան, երկուսս ել մի սոյի:
Աղջիկ. Սիրած եարի ունքը սեւ,
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛
պոկի,
Զեռքեր ունեմ դժի թեւ,
Երկու կախաւ, երկուսս ել մի բոյի:
Միասին. Մեր տան վրա ըող լիճի,
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛ պոկի
Սէրը սրտանց բող լիճի,
Չորս ջահել ենք, բոլորս ել մի բոյի:

Տղայ. Մարիս թեւերն սպիտակ,
Նս ի՞նչ անեմ, դու արեցիր, անհոգի,
Առնեմ դնեմ զլխիս տակ,
Երկու ջահել, երկուսս ել մի բոյի:

Աղջիկ. Զահել տղայ սիրաւոր,
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛
պոկի,
Ինձ մի՛ դարձնի մեղաւոր,
Երկու ջերան, երկուսս ել մի բոյի:

Տղայ. Առուն կ'երբոյ բարակ ջուր,
Նս ի՞նչ անեմ, դու արեցիր, անհոգի,
Ինձ մի՛ զցի դռնե - դուռ,
Երկու արեւ, երկուսս ել մի բոյի:

Աղջիկ. Կայնի մեր դռան դիմաց,
Մի տան ծառից երկու ծիրան մի՛
պոկի,
Աշխով ունենալ տուր իմաց,
Երկու արեւ, երկուսս ել մի բոյի:

Տղայ. Քամին տանի ծամդ խաս,
Նս ի՞նչ անեմ, դու արեցիր, անհոգի,
Աշխով անեմ բախչեն զաս,
Երկու իգիթ, երկուսս ել մի սոյի:

ԵՐԿՈՒ ՏԻՍԻԿ

Խօս՝ կ. Ա. ԲՈՅՆԵԼՈՒի

Երես՝ կ. Ա. ԽՈԲԵԼՈՒի

Allegro.

ԵՐԿՈՒ ՏԻՍԻԿ

Allegro

p

- Ել՛ւ, ծի՛ւ, ծի՛ կ-Ել՛ւ ծի՛ւ լուլ-լուլ-լա - ցին Երկ' ծիւտիկ . Ելւ-վլ-լա - ցին

p

Հի - ա - ցան , Աշ - բիւ - րի մօա ցած ի - ջան . Ելւ - վլ - լա - ցին , Հի - ա - ցան ,

§ Fine.

poco ritard.

Աղ - բիւրի մօտ ցած ի - ջան + - օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ - օլ'ւ, ծիւ կ - ծիւ կ - օլ'ւ, վըւ - վըւ - լա - ցին երկ' ծիւ իկ' :

§ Fine.

poco ritard.

— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ,
— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ, —
օլ'ւացին երկ' ծիւ իկ',
օլ'ւացին, հիացան,
Աղբիւրի մօտ ցած իջան :

— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ,
— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ, —
հարժեցին թեւ ու տոտիկ,
Թռչկառեցին, երգեցին,
Աւ պաղ յըին թերւեցին :

— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ,
— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ, —
կտուցներով շատ փոքրիկ,
Զուր լսմեցին, զոլացան,
Թռու ... թռան ու հեռացան :

— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ,
— օլ'ւ, ծիւ, ծիւ կ, —
օլ'ւացին երկ' ծիւ իկ' :

Հ. Բ. Բ. Միութեան Լիբանանի նպաստնկալ
վարժարանները՝ 1959 ին. —

Թիւ Առակերտ. Ռւսուց.

Աղքային Վարժարան	Րանդեր	8	736	54
Հայ Աւետ.	"	7	1207	85
» Կաթողիկ. »		3	559	42
Մանաւոր »		4	1263	78
ա) Թէքէեան				
բ) Նոր Բարձ.		22	3765	259
գ) Մահակեան				
դ) Մխիթարեան				

1959 ին Յովակիմեան. Մանուկեանի
Կը. Շրջանը կ'աւարտեն 15 հոգի

Միութեան Պէյրութի Յովակիմեան—
Մանուկեան Մանչերու Երկր. Վարժարանի
շրջանը այս տարի աւարտեցին 15 հոգի,
որոնք մասնակցեցան London Chamber of
Commerce ի առեւտրական քննութեանց,
Oxford and Cambridge General Certificateի
զանագան քննութեանց, ինչպէս նաև Աւ-
րաբական Պաքալորէայի քննութեանց:

Յովակիմեան. Մանուկեան Վարժարանը
1953—1959 ունեցած է 74 շրջանաւարտներ,
որոնց 35 ը կը յաճախեն զանագան համա-
լսարաններ:

1953 էն սկսալ Վարժարանին շրջա-
նաւարտները առանց մուսէի բննութեան
կ'ընդունուին Պէյրութի Ամերիկեան Հա-
մալսարանը:

Հ. Բ. Բ. Միութեան Սաներու յաջողութիւնը

Պէյրութի բոլոր վարժարաններէն,
շուրջ 6000 աշակերտներ մասնակցեցան
ներկայ տարեշրջանի արաբական սէրթիֆի-
քայի քննութեանց, որոնց մէջ յաջողեցան
մօտ 2400 աշակերտ:

Հ. Բ. Բ. Միութեան Յովակիմեան. Մա-
նուկեանէն յաջողեցան 46 աշակերտներ, իսկ
Դարուհի Յակոբեան աղջկանց Վարժարանէն
5 սանուհիներ:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՐՁ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՊԱՂՏԱՑ (Խրագ). — 1959 Օգոստոս 29 ին,

Պաղտատի Ժաղավրդային Սրահին մէջ
տեղի ունեցաւ Հ. Բ. Բ. Միութեան Մաս-
նաճիշի վերակազմութեան հանդիսութիւ-
նը, Հանդէսը բացուեցաւ Պետական Բայ-
լիրգով և Միութեան «Աւետիս Հայերու»
երգով: Բացման խօսքը արտասանեց Ա-
ռաջնորդ Զգոն Եպիս. Տէր Յակոբեան, իսկ
գլխաւոր խօսուղն էր Պէյրութէն յատկապէս
հրատիրուած բանաստեղծ Վահէւկանեան:

Դեղարուեստական յայտագրին մասնակ-
ցեցան, Օր. Մենատուհի Զիւլեմեան (մեներգ),
Օր. Ժագալիս Բարազամեան (արտասանու-
թիւն), Արշաւիր Աղապապեան (մեներգ),
Դանիէլ Ճիհանեան (արտասանութիւն):

Հանդէսէն յետոյ սկսաւ խրախճանք-
պարահանդէսը: Անակնկալ մըն էր Միու-
թեան աղջմանց պարի խումբը՝ հայկական
տարազներով, առաջնորդութեամբ Օր. Մ.
Զիւլեմեանի:

Հ. Բ. Բ. Միութեան Պաղտատի նորակազմ
մասնաժողովը, Պաղտատի պետական ձայշ-
նասփիւռէն տուաւ հայկական երգերու և
պարերու յայտագիր մը: Միութեան աղջ-
կանց երգեցիկ խումբը, գեկալարութեամբ
Օր. Արմենուհի Զիւլեմեանի, երգից ու
պարեց Հայաստանեան երգեր ու պարեր:
Մեներգեցին Օր. Մ. Զիւլեմեան և Արշա-
ւիր Աղապապեան, որոնց դաշնակով ընկե-
րացաւ Օր. Հայկանուշ Խապիրեան:

Այս առթիւ պետական ձայնասփիւռի
տնօրէնը հայկական խումբը իր մօտ հրաւի-
րեց, հիւրասիրեց անոր անդամները և խընդ-
րեց որ խումբը հետագային եւսնման յայ-
տագիրներ ներկայացնէ իրագեան հասարա-
կութեան:

ԹԵՂՄԱՆ (Խրան). — Հայկ. Բարեգ. Բնդէ:

Միութեան 53 ամեակի և Թէհրանի
Տիկնանց Մասնախումբի 24 ամեակի տօնա-
կատարութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ
Մայիս 31 ի երեկոյեան, Նուպար դպրոցի
պարտէզին մէջ: Տիկնանց Մասնախումբի
վարչութեան նախագահ Տիկ. Աստղիկ Շիշ-
մանեան կարգաց իր ընդորձակ զեկուցու-
մը, ոգեկոչելով յիշատակը Միութեան եր-

ՄԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

ՖՐԱՆՍԱ (Փարիզ).—

Հ.Բ.Բ. Միութեան յարդելի նախագահ Տիմ Ալէք Մանուկեան և Տիկինը, Եւրոպայի մէջ իրենց արձակուրդէն յետոյ, կը բանկայիշատակ հիմնադիրներուն և մանրամանօրէն պատկերացնելով Տիկնանցի անցնող 24 տարիներու ժրայան զործունէութիւնը իր ջերմ չնորհակալութիւնը յայտնեց Կեդր, Վարչութեան, Նուպար վարժարանի տնօրէնութեան և Արսէն Խան գըրադարանի վարիչ Օր Լորիկ Մովսէսանին որ Կարճ ժամանամիջոցի մէջ կարողացաւ դրադարանը բարեկարգել և բազմացնել գիրքերու քանակը։

Դործագրուեցաւ գեղ. յայտագիր մը Ռուբիկ Սարաֆեան դաշնամուրի վրայ նուազեց Խաչառութեանի Թոքաղդան. Նուպար վարժարանի սաներու խումբը երգեց քանի մը ժողավրդական երգեր. Օր Լորիկ Մովսէսան մեներգեց. Աստղիկ Պէրէճիկ-լեան արտասանեց, եւն. Յայտագրին յաջորդեց հիւրասիրութիւն։

— Հայրեռու Օրը կը յիշատակուի!—

Նախաձեռնութեամբ Թեհրանի (Իրան) Տիկնանց Մանախումբի Վարչութեան, 30 Յունիսին, Նուպար դպրոցի պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ «Հայրերու Օրուան» հանդէսը։

Վարչութեան նախագահ Տիկ. Աստղիկ Շիշմանեան բանալով հանդէսը, խնամուած բանախօսութեամբ մը նկարագրեց ընտառնիքի կազմութեան և ընկերույին կեանքին մէջ հօր մը ունեցած դերի մասին, հանգամանօրէն կանգ առաւ անոր պարտականութեան և ցուցաբերած հոգատար ու զոհաբերող վերաբերմունքին վրայ հանդէպ իր ընտառնիքին և կոչ ըրաւ երիտասարդութեան, երախտագիտական զգացումներով տոգորուած գնահատել հայրերը։ Դործագրուեցաւ գեղ. յայտագիր։ Ներկայացուեցաւ «Ամենաերջանիկ»ը՝ արամագիքական էդիւտ՝ թրգ. Տիկ. Ա. Թաշճեանի. Նիւթը կը ներկայացնէր հօր անսահման զոհաբերութեան ողին, նոյնիսկ մահուան գինով։ Տեղի ունեցոն արտասանութիւններ, մեներգներ, եւն։

Կին հանդիպեցան Փարիզ, Նիւթեորք վերադառնալէ առաջ. Այս առիթով Եւրոպայի կեդր. Յանձնաժողովը և Փարիզի Մասնաժողովի վարչութիւնը ի պատիւ իրենց սարքած էին ճաշասեղան մը, որ տեղի ունեցաւ Հոկտ. 18 ին և որուն մասնակցեցան 200 հոգի. Մասնաճիւղերէն ներկայացուցիչներ եւս ներկայ էին Ճաշասեղանին կը նախագահէին Բարիզի Առաջնորդ Գեր. Տ. Սերովը Եպս. Մանուկեան, Միութեան Պատույ Նախագահ Զարեն Պէջ Նուպար, Հայ Կաթ. համայնքին առաջնորդ Տ. Կարապետ Ծ. Վ. Ամատունի, և Վեր. Սիւրեան Պատույ սեղանին վայ Տէր և Տիկին Մանսւկեանի շուրջ տեղ զրաւոծ էին՝ Տիկին Վահրամ Պէջ Նուպար և իր չնորհալի դուստրը Փարիզի Ռւսանողական Ռստանին տնօրէն Փրոփ. Կարեկ, Հայկական Տան տնօրէն պր. Քամբինքի և Տիկինը, Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան կողմէ Տիմ Փորժ Կիւլպէնկեան, Եւրոպայի Կեդրոն. Յանձնաժողովին և Փարիզի Մասնաժողովին անդամները՝ իրենց տիկիններով։ Սեղանապետութեան պաշտօնը կը վարէր Տիմ Յովհ. Պողոսեան։

Ներկայ արուեստագէտներէն Օր. Պիւլ-պիւլեան և Խաչիկ Նշանեան երգով, Սարգիս Պողոսեան և Օր. Գարոյեան՝ արտասանութիւններով զուարթ մթնոլորտ մը ստեղծեցին սեղանին շուրջ։

Առաջին խօսքը առաւ Տոքթ. Ա. Պիւլ-յիւլեան որ Գրանսերէն լեզով ողջունեց ներկայութիւնը Տէր և Տիկին Ա. Մանուկեանի. Զարեն Պէջի, Տիկին Վահրամ Պէջի և Գրանսացի հիւրերուն, և ներկայացուց Տիմ Ա. Մանուկեանը իրեւ նախագահ Հ. Բ. Բ. Միութեան կեդր. Վարչութեան, շեշտելով անոր զոհալութեան և նութիրումի ողին Խօսք առաւ նոյնպէս Եւրոպայի կեդր. Յանձնաժողովի ատենապետ Նուրհան Ֆիրէնկեան։

Ճաշի վերջաւորութեան Գեր. Կարապետ Ծ. Վ. Ամատունի ըսաւ թէ Հ. Բ. Բ. Միութեան խորհրդանշանը կը կազմեն երկու ձեռքեր՝ միացած, որովհետեւ անոր հիմնադիրները և վարիչները պատկանած են ամէն յարանուանութեանց՝ անխափիր, և Բարեգործականը իրականացուցած է մեր բոլոր հատուածներուն համերաշխ գործակցութիւնը,

հայ ժողովուրդի ազգապահանման համար։
Յեռոյ խօսեցաւ Վեր. Գ. Սիսլեան, որ
Հ.Բ.Բ. Միութեան գործունէութեան դըր-
ւատիքը ընելէ ետք, ըստու թէ Տիար Ա. Մա-
նուկեանի անունը և գովեսաը կը լսէինք
հեռուէն, բայց զինք մօտէն տեսնելով հաս-
տատեցինք թէ ճիշդ մարդն է, ճիշդ տեղը
դրուած։ Ապա, ընդհանուր ծափերու մէջ
խօսք առու մեր յարգելի նախագահը, որուն
գեղեցիկ և բովանդակալից ձառը պիտի հը-
րատարակենք յաջորդ թիւով։

ՄԵՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նիսի հայութիւնը և մանաւանդ Բարե-
գործականի մասնածիւղին անդումները պա-
տիւն ու հաճոյքն ունեցան, գրեթէ երկու
օր, վայելելու Հ.Բ.Բ. Միութեան Նախագա-
հին և Ազնուափայլ Տիկին Մանուկեանի ա-
նակնկալ այցելութիւնը։

Հոկտ.ի հինգչարթի երեկոյեան Հ.Բ.Բ.
Միութեան Նիսի մասնածիւղը, պատուոյ
թէյասեղան մը սարքեց Ժիւան - լէ - Փէնի
«Պէլ Ռիվ» շքեղ պանդոկին ծովեզերեայ
պարտէզին մէջ քսան անդամ անդամունինե-
րու ներկայութեամբ՝ Ատենապետը՝ Տիար
Արամ Թէքէեան, Մասնածիւղին կողմէ չոր-
հափայլ Տիկ. Մանուկեանի ընծայեց ծաղկե-
փընջիկ մը։ Տիար Վահան Մալէզեան, իրեն
յատուկ գեղանիւս բառերով ողջունեց Տէր
և Տիկին Ա. Մանուկեանի խանդավառող
ներկայութիւնը և յոյժ սիրալիք գնահա-
տանքով պանծացուց անոր կորովի և ար-
դիւնաշատ նախագահառութիւնը։ Խօսք առաւ
նաեւ վեթերան Տ. Էօժէն Բարագեան, որ
անդրագարձումով մը մատնանշեց որ Հայ
Ազգ. Հիմնադրամը, որուն կողմէ կը խօսի,
երբեք մրցակից մը չէ. այլ յաւէտ լծակից
մը, աջակից մըն է Հ.Բ.Բ. Միութեան Խո-
րապէս զգացուած շեշտերով, մեր սիրելի
Նախագահը չնորհակալութիւն յայտնեց ի-
րեն և Տիկնոջ ընծայուած մեծարանքին և
համարական արտայայտութեանց համար, և
մայրամուտի վերջին շողերուն հետ հանդի-
սականները մեկնեցան, յոյժ գոհունակ տպա-
ւորութեամբ, իւրաքանչիւրը իր հետը տա-
նելով հիացումի զգացումներ, մօտէն ճանչ-
նալով Բարեգործականի հոգեւին նուիրուած
անգուգական նախագահը՝ Տիար Ալեք Մա-
նուկեան։

6.

— Մասնաժողովիս նախկին փոխ Ատե-
նապետ և «Տեղեկատու»ի արտօնատէր Պ. Ա.
Սարսւխան իր Եւրոպայի մէջ կատարած
շըմապայտի ընթացքին հանդիպած է նաեւ
Հ. Բ. Բ. Միութեան Փարիզի Մասնածիւղի
գրասենեակը. որ ի յարդանս մեր թանկա-
գին բարեկամին և արտօնատիրոջ Նոյ. 27ին,
կազմակերպած է հաւաքոյթ մը. իր գրա-
սենեակին մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ (Աթէնք) .—

Արենի աշակերտական ամառնային կազ-
դուրման կայանը.— Աթէնքի և արուար-
ձաններուն 250 փոքրիկները երեք իւրայա-
ջորդ խումբերով, պատսպարուեցան Միու-
թեան Մանկուֆ մնայի ընդարձակ և ծառա-
խա հողամասին վրայ ու բնութեան զինջ
ծոցին մէջ, վայելելով ամէն տեսակ խնամք,
ստանալով մարմինական և հոգեկան կազդոյրի
կարեւոր նկատումներով այս տարի որոշուե-
ցաւ բացառաբար Սելանիկի և շրջաններուն
տղաքը վոխագրել Աթէնքի կայանը։ Այս
նպատակաւ 40 երկսեռ փոքրիկներ Սելա-
նիկէն ճամբայ ելան դէպի Աթէնք, ընկե-
րակցութեամբ Օր. Մելինէ Ունճեանի, իբր
հակիչ Բէմփին վեհաշուք նոճիններու շուքին
տոկ լորուած վրաններու մէջ զետեղուած
են հարիւր երկաթեայ մահակալներ։ Աշա-
կերտներու օրուան կեանքը հետեւեալ կեր-
պով դասաւորուած է։ Առաւօտուն՝ մար-
զանք, կէսօրէ ետքերը խմբական պտոյաններ
և զրուանք, չորս անգամ ճաշ և հանգիստ
քունն Բարեգործականի կեդր. Վարչական
ժողովը այս ձեռնարկին յատկացուցած է
2500 տոլար։

— Սելանիկի Հայ Թատերական Մշա-
կութային Միութիւնը Հոկտ. 28 ին, չորեք-
շաբթի երեկոյ. Հ. Բ. Բ. Միութեան Յովա-
կիմեան Խանի սրանին մէջ սարքեց շքեղ
հանդէս մը խուռներամ բազմութեան մը
ներկայութեան։

Երգչախումբը երաժշտապետ Ա. Մոռ-
ճիկեանի ղեկավարութեամբ երգեց յունա-
կան և Բարեգործականի քայերգները։ Մաս-
նածիւղին ատենապետ տիար Արամ Էսկիճ-
եան, հոկիրճ ճառով մը 1940 Հոկտեմբեր
28 ին Հելլէն հայրենասէր զեկավարին կող-

մէտարտասանուած պատմական «Ո՞Չ»ի բարոյական նշանակութիւնը բացատրեց։ Տեղի ունեցուն արտասանութիւններ, օրուան տօնին ձօնուած, ինչպէս և մեներգներ, հոյերէն և յունարէն։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՍՀԸ

Հիւսիսային Ամերիկա։—

— Ամերիկահայոց Առաջնորդ Գեր. Սիոն Արք. Մանուկեան, Սեպտ. 16 ին այց մը տուաւ Նիւ-Եորքի քաղաքապետ Խապըրթ Ուակնըրին, Քաղաքապետարանին մէջ։ Տեսակցութիւնը անցաւ սիրալիր մթնոլորտի մէջ և Առաջնորդ Սրբազն Հօր հրաւէրին ընդառաջելով, Քաղաքապետը խոստացաւ ներկայ ըլլալ Մայր Տաճարի հիմնարկէքի հանդիսութեան։

— Մերձաւոր Արեւելքի մէջ գլորցներու յարատեւորէն աճող նիւթական կարիքները հոգալու համար, Հ.Բ.Բ. Միութիւնը 75000 տոլարի հանգանակութեան մը պիտի ձեռնարկէ յաջորդ քանի մը ամփաներու ընթացքին։ Օր. Լիլա Գարակէօզեան, անդամ Հ.Բ.Բ. Միութեան Կեղը. Վարչութեան, Կը գլխաւորէ այս բացառիկ տրշաւը։ Յանձնահումքին պատուոյ նախագահներն են՝ Գեր. Տ. Սիոն Արք. Մանուկեան և Վեր. Ա. Պետրիկեան։ Անոնք որ 500 տոլար կամ աւելին կը նստիրեն՝ պիտի արժանանան բացառիկ յիշատակութեան և իրենց անունը կրող վըկայագիր մը պիտի զետեղուի իրենց հովանաւորած վարժարանի դաստիաններէն մէկուն մէջ։

Փրաւիտենու։—

Հ.Բ.Բ. Միութեան Փրաւիտէնսի Տիկնանց ժողովը աեղի ունեցաւ եկեղեցւոյ սրահին մէջ։ Ընկ. Յանձնախումքին պարաստած ճաշէն վերջ, ատենապետ Տիկ. Զուարթ Ղազարոսիան բացաւ ժողովը և իր ուրախութիւնը յայտնեց ներկայ հանդիսականներուն։ Օրուան պատուոյ հիւրն էր Տիկ. Պէտրիս Գարաֆեան, որ իր 90 տարիները չնորհաւիրէն կը կրէ, միշտ ժպառուն և գործունեալ։ Տիկ. Ատենապետուհին իր մօրը յիշատակին անոր

նուիրեց վարդերով լի ծաղկաման մը։ Տիկ. Վիքթոռիս Ասատուրեան կարդաց Մայրերու ձօնուած դրութիւն մը, Օր. Լիւսի Մահական եան մեներգեց հայերէն երգեր, իսկ Տիկին Պէտրիս Սպառուրեան կարդաց «Ճանաչումը», Տիկ. Սիրանոյ Տիւկէրեան երուսալէմ այցելութեան առթիւ քաշոծ պատկերները ցուցադրեց, բացատրելով այդ պատմական և նուիրական վանքին զանազան սրբավայրերը Համբարձման տօնին առթիւ տեղի ունեցաւ վիճակի հանդէս։ Տիկ. Սաթենիկ Նորիկեան, հայկական տարագ հագած, ստվորէն քաշեց վիճակները և քառետկները փոխնիփոխ կարդացուեցաւն Եղան նուիրատութիւններ։

Օգլինս։—

Տիկնանց ճաշէկերոյթը, քառասունէ աւելի տիկիններու ներկայաւթեան տեղի ունեցաւ Օգոստոս 7 ին։ Տիկ. Նազենի Տոլարեանի բնակարանը ճաշէն վերջ խօսք առաւ Ռութըրթառունի Տիկնանց Մանաճիւղէն Տիկ. Փարթամեանը, որ տեղեկութիւններ տուաւ Ռւաշինկթընի Պատգ. Ժողովի աշխատանքներու մասին։

Լոս Անջելոս։—

Լոս Անջելոսի Տիկնանց Օժանդակը, 1959 ի շրջանին Լիբանանի հայ աղէտեալներուն ի նպաստ կատարուած հանգանակութեան մասնակցելէ դատ, ունեցաւ հետեւեալ գործունէութիւնները։

Տիկնանց Օժանդակի Ատենապետ Տիկ. Վիրճինիս Կորտոն, Միջին Արեւելքի դրագրոցներուն ի նպաստ, իր բնակարանին մէջ տուաւ ճաշէկերոյթ մը։ Արեւադարձային ծաղիկներով և հովանոցակներով զարդարուն ճոխ սեղաններու շուրջ հաւաքուած Օժանդակի Մարմինը և հիւրերը գոյացուցին 128 տոլար Նոյնպէս Տէր և Տիկին Միհրան և Անժել Գասպարեաններ իրենց բնակարանին մէջ տուին խորովածի ճաշէկերոյթ մը։ հասրիւրէ աւելի հիւրերու համար, որմէ գոյացաւ կոկիկ գումար մը, իսկ Տիկ. Լեւոնեան, իր բնակարանին մէջ ի նպաստ Կաթի Ֆընտին սարքեց ճոխ թէյասեղան մը և ստեղծուած հաճելի մթնոլորտին մէջ գոյացաւ գոհացուցիչ գումար մը։

Գաւահանանդիս։— Լոս Անջելոսի մասնաճիւղի դաշտահանդէոը տեղի ըւնեցաւ

Սեպտ. 7 ին, Սիքըմօր կրով Փարքին մէջ և Ներկայ էր խուռան բազմութիւն մը որ հաճախքով ըմբոչիսնեց համագամներն ու գեղարուեստական յայտագիրը: Գերաշ . Վարդան Արք. Գասպարեանի օրհնութեամբ սեղանը բացուեցաւ, և Մասնածիւղի նուրիեալ տահնապետ, վաստաբան Ասդր Առաքելեան յայտագիրը վարեց: Սիրուած երգչուհի Օր. ձէքի Շահպաղեան երգեց «Երեւան» և «Խնջոյքի երգ» ժողովրդական երգերը: Վերապատուելի Ա. Փափաճեան խօսեցաւ անդամական արշաւի մասին: Խօսք առաւ փաստաբան Արման Կէզիր, իր Հայաստան կատարած այցելութենէն ապաւորութիւններ տուաւ, իսկ Փալիքփորնիոյ Առաջնորդ Գեր. Բարգէն Շպտ. Վարժապետական կուռը ուղերձով մը շեշտեց այն կապին և սիրոյ մասին որ գոյութիւն ունի Հայ եկեղեցւոյ և Բարեգործականին միջեւ: Ֆերնանտօ Վէլլիի Հայ Առաք. Ա. Պետրոս եկեղեցւոյ նորընծայ հովիւ Արք. Թորգոմ Սարայտարեան եւս արտայայտուեցաւ Բարեգործականի վեհ նպատակի մասին:

Քարեղէպ պարտգոյ մըն էր վայելել ներկայութիւնը երուսաղէմի վանքի նուրիւրակ Հագեշ. Հմայեակ Մ. Վ. րդ. Ինթոյեանի, որ պարզեց երուսաղէմի վանքի ազգային-ներու նիւթական ողբալի վիճուկը և նպաստի պէտքը: «Հարմոնայթ» հայ երաժշտակումը ստեղծեց ուրախ և հաճելի մթնութիւն:

Ամուսնութեան տարեղարձներ.— Պրոնք. սի ազգայիններէն Տէր և Տիկին Կիրակոս Սարգիսեան վերջերս տօնեցին իրենց ամուսնութեան 25րդ տարեդարձը: Այս առիթով 208 տոլարի նուէր մը ըրին Հ. Բ. Բ. Միութեան:

— Ֆրեղնոյի ազգայիններէն Տէր և Տիկին Մարտիրոս Մարտիրոսեաններու զուակները գեղեցիկ մտածումը ունեցած էին իրենց ծնողաց ամուսնութեան 50րդ տարեդարձը տօնելու, աղջականներու և բարեկամներու մասնակցութեամբ, շուրջ 75 հոգի: Ճաշասեղանը օրհնեց Վարդան Քչն. Տիւլէրեան, իսկ սեղանապետութիւնը յանձնուեցաւ Արթէրը Կիւլիսսեանի:

Կւուր պատշտճի ուղերձներ ըրին Գեր.

Մամբրէ Արք. Գալֆանեան, Վեր. Ա. Փափաճեան, Հայկ Մանկասարեան եւն: Տիտր Գարեգին Մելիքեան նուրիեց 50 տոլար Պէյրութի թէքէեան վարժարանին, իսկ Տէր և Տիկ. Մարտիրոսեաններ 50 տոլար՝ թըռչոնց Բոյնին: Ուրիշներ եւս համանման նըւէրներ ըրին:

Տէր և Տիկին Մարտիրոսեանները բախտաւորուած են երեք մանչ և չորս աղջիկ զաւակներով, որոնցմէ հինգը ամուսնացած են և 10 թոռներ ունին, որոնք անդամ են Հ. Բ. Բ. Միութեան, Տիկ. Մարտիրոսեան Միութեանս Պատուոյ Անդամ» է, իսկ Պ. Մարտիրոսեան Ս. Պոլոս Մայր եկեղեցւոյ հոգաւրարձութեան ատենապետն է Ներկայիս:

Ֆիլատելիոյ Տիկնանց Մասնանիւղի կեանին: — Հ. Բ. Բ. Միութեան Ֆիլատէլիոյ Տիկնանց Մասնածիւղը ունեցաւ արդիւնաւոր շրջան մը: Տեղի ունեցան անդամական ժողովներ և հաւաքոյթներ. այսպէս՝ Միջինքի ձաշ-ժողովը՝ Մարտ ամսաւոն ընթացքին, Ապրիլի ընթացքին, գարձեալ ճաշ-ժողով՝ Տիկ. Վիրճինիս Պօյաճեանի բնակարանը:

Մեծարանքի հանդիսութիւն, նուրիրուած Պօլոս նուպարի և իր գործակիցներուն յիշատակին:

Մայիսին՝ Մայրերու Օր,

Ամանորի արձակուրդէն վերջ ճաշ. հանդէսով մը տօնուեցաւ Մշակոյթի Օրը: օրւան բանախօսն էր Լեւոն Քչն. Առաքելեան,

Նոյեմբեր 15 ին՝ Կաթի Ֆընտայի ճաշ-պարանանդէսը, որու ընթացքին հանգանակութեցաւ 826 տոլար,

Դեկտեմբերին՝ Կաղանդի հանդէս. շորէիւ Ատենապետուհի Տիկ. Սոնա Աշոտեանի, Վարչական կազմին և անդամուհիներու ջանքերուն բարոյական արգիւնաւոր գործունէութիւն մը ունեցաւ Մասնածիւղը և յաջողեցաւ 1100 տոլարի գումար մը զրկել կեդրոն՝ Նիւ-Եորք:

ՀԱՐԱՀԱՅԻՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Արժանիքին: —

Հ. Բ. Բ. Միութեան Պօլէնոս Այրէսի մասնածիւղի տարեկան ձեռնարկը սեղի ունեցաւ Յուլիս 18 ին Հայ Կեդրոնի ընդուր-

ՍՓիրիուս

Պոլսոյ Հայութինը կը մեծարէ
յիշատակը Կոմիտաս Վարդապետին

7 Դեկտեմբերին 1959, «Իւնիոն Ֆրանսէզ»ի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Կոմիտասի ծննդեան 90 ամեակի հանդիսութեանց աշխարհիկ մասը համաժողովրդային խան գաղառութեամբ։ Հանդիսութեանց կը նախագահէր Երուսալէմի բնտրեալ Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Տիրան Արք. Ներսոյեան։ Ներկայ էին Հայ Կոթողիկէ հասարակու-

ձակ սրահին մէջ։ Աւելի քան 800 հոգիէ բաղկացած բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը։ Յայտագրի տուաջին մասը սկսաւ «Երկու Ծայրայեղներ» զաւեշտի ներկայացումով, Մարաշի Հայրենակցական Միութեան թատերախումբի կողմէ։ Երիտ. Լիկայի պարախումը հայկական տարագներով գեղջկական պարեր պարեց։ Այս հաւաքոյթին իր մասնակցութիւնը բերաւ Մոնթէվիտէօյի քոյր Մասնաճիւղի 50 հոգիէ բաղկացեալ երգչոխումբը։ որ մասնաւորաբար հրաւիրուած, հրամցուց ինը հայկական երգեր։ Յայտագրին վերջին մասը յատկացուեցաւ պարի, որ տեսեց մինչեւ առաւօտեան ժամը 5։

Յաջորդ օր, Կիրակի, մասնաւոր «Քոքթէյ»ով մը յարգուեցան հիւրերը, Միութեան Սրահին մէջ։

— Երգչուհի Վիքթորիա Սեւան Պուէնոս Այրէսի մէջ սարքած է երգահանդէս մը, յայտագրի ունենալով Սքարլաթի, Մասարթ, Սայաթ-Նովա, Կոմիտաս, Ռոմանոս Մելիքեան, եւն։

— Մոնթէվիտէօյի (Ռւրուկուէյ) Հայ Ռւսանողաց Միութեան թատերախումբը Հոկտեմբերին, Հայ Կեդրոնի Սրահին մէջ ներկայացուցած է Մուրացանի «Ռուզան»ը։

— Շիլիի հայ գալութը ունեցաւ իր առաջին ներկայացումը, բեմադրելով Օտեանի Զարլըլըն։ Այս ներկայացման իրենց մասնակցութիւնը բերին մեծ Սիրանոյշին թոռը՝ Տոքթ. Պարոյր Կիրակոսեան և փեսան՝ Տոքթ. Արմենակ Լոթիկեան։

թեան վիճակաւոր Արէիապատիւ Տ. Պողոս Արք. Բիրէճեան, վիեննական Մխիթարյան Միաբանութեան Մեծաւոր Հայր Սարգիս Վրդ. Յարոյեան, վենետիկեան Մխիթարեաններու Մեծաւոր Տ. Յակոբոս Վրդ., հոգեշնորհ Հայրեր Սահակ, Շահան, Ներսէս, Յովհաննէս և Անարոն Վարդապետները, Հայ Աւետարանականներու Ազգապետ Պ. Վահան Խարբութեան և Տիկինը, Խթանպուլի երեսփոխաններ ՊՊ. Մկրտիչ Շելլէֆեան և Տոքթ. Զաքար, իրենց տիկիններով, եւն, եւն։ Բայց ման խօսքը որտասանեց, թուրքերէն լեզուով, կազմակերպիչ յանձնախումբին Ատենապետ Տիար Յակոբ Թընտրգլիեան։

Մամիկոննեան երգչախումբը ներդաշնակ կերպով երգեց Կոմիտասի Անձրեւ Սկալը, Գարուն ան և Կալի Երգը։

Յետոյ բեմ եկաւ Պ. Վարդան Ագկիւլ. Կոմիտասի աշակերտ և Պոլսոյ Կոմիտաս Խրզախումբի անդամ, և Կոմիտաս Վարդապետէն ներկայացուց կարգ մը յուշեր։ Պ. Պետրոս Գույումնեան «Ռւրախ լեր» և «Աւագեալ» մեներգներով վերացուց ներկաները (գաշնակ՝ Պ. Ժիրայր Արսլանեանց)։

Օր. Գոհարիկ Դաղորոսեան կարեւոր բանախոսութիւն մը ըրաւ, քննութեան ենթարկելով հայ երգը ըստ Կոմիտասի, մասնաւորապէս ծանրանալով Կոմիտասի գաղափարներուն՝ արեւելեան և արեւմտեան երաժշտութեան մասին։

Անհակեան երգչախումբը, զեկավարութեամբ նուպար Գամճեանի, երգեց «Մայր Արաքսի», «Սարերի վրով գնաց», «Գութաներգ», «Հօյ Նազանիմ» երգերը։

Տոքթ. Վարդ Շիկաներ քննեց Կոմիտաս Վարդապետը իրեւ քերթող, ներկայացնելով «Կոմիտասի բանաստեղծութիւնները և ապրումները»։

Տիկին Անահիտ Մուրատեան, իր վճիռ ձայնով երգեց Վարդապետէն 5 երգեր։

Տոքթ. Եղուարդ Սիմքչեան խօսեցաւ, ներկայացնելով Կոմիտասը իրեւ ընկերային ղեկավար։

Ժիրայր Արսլանեանցի երգեցիկ խումբը Կոմիտասեան 4 երգերով վերջացուց ներկայացումը։ Փակման խօսք՝ Նախագահ Սրբ. Պատրիարքէ։ Հանրութեան կողմ՝ Կոմիտասի «Հայր մեր»ին միաբերան երգեցողութեամբ վերջացուց այս ձեռնարկը։ (Մարմարայէն)

Հ. Բ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵՅԱՍԵՂԱՆԸ

Գահիրէի Հ. Բ. Բ. Միութեան Տիկնանց Յանձնախումբը Սիրիական Երիտասարդաց Սրահին մէջ կազմակերպած էր թէյասեղան մը, 1960 Յունուար 3ին, նախագահութեամբ Առաջնորդ Տ. Մամբրէ Ա. Արք. Սիրունեանի, մէծարելու համար Վեհափառ Հայրապետին բարձր գնահատանքին արժանացած Տ. Պատկ Ա. Քն. Համբարձումեանը, Տ. Մահակ Քն. Շաքարեանը, ինչպէս և բազմավաստակ բանասէր Ա. Ալպօյուճեանը և Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պ. Պերճ Դանիէլեանը Տիկնանց Յանձնախումբը թէալինդրութեամբ և ճաշակով յարդարած էր սեղանները, որոնց շուրջ բոլորուեցան հիւրերը, ստեղծելով ընկերական ջերմիկ մթնոլորա մը, Տիկնանցի ազնիւ անդա Խուները իրենց լաւագոյնը կ'ընէին, ապահովելու համար սպասարկութեան կանոնաւորութիւնը՝ Ներկաներուն մէջ հաճոյքով նշմարեցինք Թէմականի Ատենապետ Պ. Հ. Նասիպեանը, բազմաթիւ Վեթեան և Յորելեար անդամներ, Հայ Կաթ. Առաջնորդարանէն Հայր Գոր. Վրդ. Կէրէկրեանը, Միութեան Վարժի Տնօրէն Հայր Բարսեղ Ֆերհատեանը, եւնու Հաւաքոյթը բացաւ Մասնաժողովի ատենապիր Պ. Հ. Ժամկոչեան, որ չորրաւորելով նոր Տարին, Մասնաժողովին բարեմաղթութիւնները ներկայացուց, և անդրադառնալով հաւաքոյթին, յայտնեց թէ Վեհափառին պարգեւութած հոգեւորական և աշխարհական ազգայինները երկար աւարիներէ ի վեր Հ. Բ. Բ. Միութեան անդամներն են միաժամանակ, ուստի Միութիւնը ինքզինքը հպարտ կ'ըզգայ իր ազգասէր հայրենակից-անդամներով, որոնք առաջնորդուելով Միութեան բարձր գաղափարականէն, իրենց նիւթական և բարոյական և հոգեւոր ծառայութիններովը կը սատարեն համայնքին և եկեղեցին, Մանրանալով Բարեգործականի կատարած փրկարար դերի մասին, Պ. Ժամկոչեան իր խօսքերը վերջացուց իր հաւաքառ և վըստահութիւնը յայտնելով կատարուած գործերուն և թափուած ճիգերուն արդիւնքին մասին, ճիգեր որոնք պէտք է շարունակուին անընդհատ, պահպանելու համար Սփիւռքի

հայութեան ազգային գիմագիծը և զարգանալու՝ իր ազգ:

Արժ. Տէր Պատկ Աւագ. Քն. Համբարձումեան գրաւոր պատշաճ ճառավով մը իր գոհունակութիւնը յայտնեց Մասնաժողովի կազմակերպած յարդանքի սոյն արտայայտութեան համար, իսկ Պ. Արշակ Ալպօյուճեան ծանրացաւ Բարեգործականի հետապընդուած նպատակներուն վրայ, և յայտնեց թէ որպէս մէկ անդամը Հ. Բ. Բ. Միութեան, ամէն վայրէեան պատրաստ է ծտույելու Հայոց Ազգային Միութիւնը կերտելու կոչուած այս մեծ Միութեան Թէմականի Ատենապետ Պ. Հ. Նասիպեան եւս խօսք տանելով՝ յայտնեց թէ ըստ իրեն, նախընտրելի պիտի ըլլարոր Միութիւնը կեղրոնացնէր իր բոլոր ուժերը Միջին Արեւելքի մէջ, իսկ Միութեան օրբանին՝ Եգիպտոսի մէջ ալ իր գոյութիւնը աւելի զօրաւոր կերպով զգալի դարձնէր:

Գործադրուեցաւ գեղարուեստական յայտագիր մը, արտասանեց Օր. Թէրէկ Պարույեան Մարմենի Ալպօյեանի հետ» գեղեցիկ կտորը, աշխոյժով և ոգեւորութեամբ, Պ. Միքայէլ Գարանֆիլեան գարձեալ լսելի ըրու իր քազցր և ճոխ ձայնը, մեզի համցընելով «Կոռուկ» և «Հովիւին երգը (խօսք՝ Ա. Գրաշիի, երաժշտ. Արտաշէս Խաչատրեանի) բուռն ծափեր խլելով, դաշտակավ կ'ընկերակցէր Տիկ. Շ. Իիկէեան, Հիւրաբար մեր մէջ ողջունելու հաճոյքը ունեցանք այն օրը՝ Նիւ Ճըրզիէն Պ. Արիս Հէօքէլէկեանը, որ պատրաստուած դաշնականար մըն է, ան սիրով ընդառաջնեց մեր խնդրանքին, յաջորդութար նուագելով. —

1) Պախի «Օրկըն Բրէլիւա»ը, 2) Ալ. Սերիսպինի «Գիշերգ» (նոքթիւն), ձախ ձեռքի համար գրուած, 3) Պեթհովէնի «Սոնաթ ան տօ Մայօւ»ը, 4) Ռուլէլի «Ճըրխուր թռչուն»ը և Լիստի հոչուկաւոր «Թարանթել»ը, Պր. Հէօքէլէկեանի նուագը ողջունուեցաւ բուռն ծափերով և եղաւ գեղարուեստական իսկական վայելք մը ներկաներուն համար:

Տիկ. Փանոյեանի մողովրդական երգերու հաճելի ունկնդրութենէն վերջ, խօսք առաւ նախագահ Սրբազն Հայրը, պանծացուց Բարեգործականի անդամասելի ծառայութիւնները և նորանոր յաջորդութեանց մաղթանքներով վայելք հաւաքան վայելք մը ներկաներուն համար:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑԻ ՀԱԻԱՔՈՅԹԸ. —

Նոր Տարուայ և Ս. Շննդեան առթիւ
Երիտասարդաց Մշակութային Մարմինը,
Միութեանս գրասնեակին մէջ սարքած էր
ընկերական թէյտուղան մը որուն մասնակ-
ցեցան 50 ի չափ երկսեռ անդամներ։ Հաւա-
քոյթը բացաւ Օր. Ովսաննա Գարտոշեան
որ Եիսւսի Շննդեան հակիրճ նկարագրա-
կանը ընելով, բացատրեց Խաղաղութեան
Առաքեալին Սիրոյ և Եղբայրութեան գաղա-
փարականը և կոչ ըրաւ իր դեռատի ուն-
կընդիրներուն համակուիլ Տիրոջ քարոզած
ընկերսիրութեան վսիմ զգացումներով։ Թէ-
յի սպասարկութենէն յետոյ, հաճոյքը ունե-
ցանք ունկնդրելու Երգի և Պարի Անսամպ-
լի հոգեգրաւ երգերը, չնորին Տիրո Յովի։
Քէնեաեանի տրամադրած գործիքին, ինչպէս
և Ամերիկեան Դեսպանատան Մշակութային
սպասարկութեան կողմէ դրկուած երեք
դաստիարակիչ ֆիլմերը վայելեցինք, մեծ
ուրախութեամբ Երիտասարդացի ատենապետ
Պ. Եր. Թէրզեան, Գրիգոր Զօհրապէն ընթեր-
ցում մը ըրաւ (Ճիտին Պարտքը) որուն յա-
ջորդեց զուարձախօսութիւններ, ներկանե-
րուն մասնակցութեամբ։ Հաւաքոյթին փակ-
ման խօսքը վիճակեցաւ Պ. Ս. Շալճեանի,
որ Երիտասարդացի Վարչութեան կատարած
աշխատանքներու մասին գնահատանքով ար-
տայայտուեցաւ, մանաւանդ անոր անձնուէր
վարիչին։ Օր. Գարտաշեանի գործունէու-
թիւնը գրուատաց, և յոյս յայտնեց թէ յա-
ռաջիկայ Ս. Յարութեան տօնին առթիւ եւս
այսպիի հաւաքոյթ մը կազմակերպելով,
Վարչութիւնը ի մի պիտի հաւաքէ Երիտա-
սարդ և մանկամարդ տարրերը Բարեգործա-
կանի հովանին տուկի Անդրագառնալով Բա-
րեգործականի Եղիպատոսի մէջ ծաւալած գոր-
ծունէութեան, յիշեց Փոր Սայիտի Թէմիք,
Եդիպոս ապաստանած անսապաստան որ-
բուհիներու ընծայուած պաշտպանութիւնը,
Շուպրայի Կայանը. Հայաստան ներգալթող-
ներուն ամիսներ չարունակ արուած նիւթա-
կան օժանդակութիւնը եւն., գործեր որոնց
բոլորն ալ կատարուած են Հայութեան եր-
ջանկութիւնը և լուսաշղ ապագան կերտե-
լու անաջորդութեամբ, և հրաւիրեց ներ-
կանի եր հաւատարմօրէն հետեւիլ Բարեգոր-
ծականի սիրոյ և Եղբայրութեան քարոզնե-
ներուն և խանդավառ մթնոլորտի մէջ
հաւաքոյթը փակուեցաւ։ Ս. Ե.

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

— Երեւանի Պետական «Համալսարանի
թէրթը» լոյս կը տեսնէ քառորդ դարէ ի-
վեր Այս թէրթը հայելին է համալսարանի
կեանքին, և միանքամայն բարեկամն ու
խորհրդատուն՝ ուսանողներուն կը լուսաբանէ
ուսումն սկան հարցեր։

«Համալսարանի թէրթը» կը ներկայացնէ
ամենափայլուն ուսանողները, կը ծանօթացնէ
թոշակառուները, կը խօսեցնէ ուսուցիչները
և ուսանողները. կը քաջալերէ ջանասէրները,
կը խրատէ անփորձները և կը հրատարակէ
այն դասաւանդութիւնները. որոնք տեղի
կ'ունենան պարբերաբար համալսարանի
դահլիճին մէջ։

— 8—15րդ գարու պատկանող ձեռուս-
դիր մատեաններու միացորդներ գանուեցան
Հայաստանի քարայրներէն մէկուն մէջ։ Այս
կարգի պրպառուներ պիտի շարունակուին
Հաղթատի և Սանահինի մերձակայքը գըտ-
նուող քարայրներուն մէջ։

— Սասունցի Դաւիթի շքեղ արձունը կը
բարձրանայ Երեւանի Կայարանի հրապարա-
կին վրայ Պաշտօնական բացումը կատար-
ուած է 3 Դեկտ. 1959 ին։ Գործն է արձա-
նագործ Ե. Բոչարի։

Սասունցի Դաւիթի և Վարդան Մամի.
կոնեանի արձաններու զետեղումէն յետոյ
ձեռնարկուած է Առիւծ Մհերի մէկ արձանին
շինութեան։

— Հայաստանի Պետական Հրատարակ-
չականը սփիւռքանայ կարգ մը գրողներու
ստեղծագործութեանց հրատարակութիւննե-
րու շարքին՝ սկսած է տպագրել նաեւ լի-
բանանահայ բանաստեղծ Անդրանիկ Շա-
ռուկեանի «Մանկութիւն չունեցող Մարդիկ»
գիրքը։ Տպագրութեան յանձնուած է նաեւ
Երուանդ Օտեանի ամբողջական երկերու
հրատարակութիւնը՝ 8 հատորով, Մկրտիչ
Պէտիքթաշլեանի, Ռուբէն Զարդարեանի, հա-
տընտիր գործերը, Սրբուհի Տիւսարի «Սի-
րանոյշ»ը և Շահան Շահնուրի «Նահանջը
Առանց Երգի» վէպը և Զապէլ Ասատուրի
երկեքը։

— Աշտարակ գիւղին մէջ, բացումը

կատարուեցաւ ականաւոր քանդակագործ Արա Սարգիս-եանի ստեղծագործութիւններու ցուցահանդէսին։ Այցելուները մեծ հետաքրքրութեամբ դիտեցին տրուեստագէտին քանդակած արձաններէն Ստեփան Շահումեանի, Նայիրի Զարեանի, Մեսրոպ Մաշթոցի, Սահակ Պարթեւի և այլոց կիսանդրիները։

— Հայաստանի Պետական պատկերասրանին մէջ բացուած է նկարիչ Մհեր Աբեղեանի աւելի քան երկու հարիւր գործերուն ցուցադրութիւնը։ Աբեղեանի առուեստը թարմ է, կենսախինդ և ջերմ։

E. D. F. Հայաստանի մէջ—

Ֆրանսայի Ելեկտրական Կազմակերպութեանց (Electricité de France) պատկանող պատուիրակութիւն մը, այս ամառ Հայաստան երթալով այցելեց Երեւանի և Էջմիածնայ տեսարժան վայրերը։ Այս պատուիակութեան մասնագէտները մասնաւորապէս հետաքրքրուեցան Սեւան-Ջանգու շրջանի ջրելեկտրական (Հիտրո-էլեքտրիք) սարքաւորումներով և Երեւանի Գիտական Կանառին ենթակայ ջրային էներժիի էնթիթիւյով։

Պատուիրակութեան կը նախագահէ Ի. Տ. Ֆ. ի տնօրէն Պ. Փոլ Շամփուտիէ, որ Երեւանէն մեկնելէ առաջ հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է—

«Մեծ հաճոյքով Հայաստան այցելեցինք ճանչցանք անոր բնակչութիւնը և հիացանք երկրի բնական գեղեցկութեանց վրայ։ Հայ ճարտարագէտներու ջրելեկտրական չափազանց բարդ հարցերու լուծման մէջ ի զործ դրամ կիրարկումները սրտապնդիչ իրողութիւն մը կը նկատենք և քաջալերական այս գործակցութիւնը, որ կատարեալ կազմակերպութեամբ մը տեղի ունեցած է գիտնականներու և մասնագէտներու միջեւ, ինչ որ կարելի դարձուցած է բացարձակ համակարգում մը իրենց աշխատանքին մէջ։»

Շ.

Մերուպ Մաքրոցի գերեզմանը նիմնովին
պիտի լերանորոգուի։—

Հայաստանի կառավարութիւնը որոշած է Օշտկան գիւղին մէջ գտնուող հայ մեծ լուսաւորիչ և հայկական տառերու գիւտարար՝ Մեսրոպ Մաշթոցի գերեզմանը հիմնովին վերանորոգել։ Մեսրոպի նորակառոյց դամբարանը հայկական ճարտարապետութեան կոթողներէն մին պիտի ըլլայ և կառուցուի պազալթէ քարերով, որուն վրայ պիտի գետեղուի Մեսրոպ Մաշթոցի կիսանդրին։ Դամբարանին մէկ այլ մասին վրայ պիտի փորագրուի ցուցաախտակ մը, որուն վրայ պիտի

քանդակուի հայկական այրուբէնը ևսկ Օշտկան գիւղի Մեսրոպ Մաշթոցի անուան դպրոցը պիտի լերածուի Մ. Մաշթոցի նուիրուած պատմական թանգարանի մը, որուն մէջ պիտի ցուցադրուին հայ լեզուի մեծ լուսաւորիչին տարած աշխատանքներուն հետ աղերս ունեցող նիւթերը։

— Արացած ըլլալով կառուցումը հայ գիրերու հնարիչ Մեսրոպ Մաշթոցի պազալթէ շինուած գեղակերտ արձանին, պիտի զետեղուի Մատենադարանի նորակառոյց չէնքի մուտքին։

— Վեհ. Հայրապետը ընթացք տալով Գահիրէի և Էջմիածնի մէջ գումարուած եպիսկոպոսական ժողովներու որոշումներուն, առաջարկեց հայ Շարակնոցը նախ եւրոպական ձայնանիշերու վերածել և ապա հրատարակել։ Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը մեծ գոհունակառութեամբ ողջունեց Վեհափառին այս ձեռնարկը և կազմեց Շարակնոցի հըրատարակութեան յանձնաժողով։

— Աւստրալիոյ նորաշէն եկեղեցւոյ և երիցատան բարերար սերաստացի Պ. Յարութիւն Աւկինեան, Վեհ. Կաթողիկոսի կողմէ արժոնացած է Ս. Գ. Ի. Լուսաւորիչ պատուանշանի ականակուռիւաչին։

— Նոր Սեբաստիան Հայաստանի մէջ— Երեւանի շրջակայքը՝ 5—7 քիլոմետր հեռաւորութեան վրայ կը գտնուի Նոր Սեբաստիան, որ այսօր 10000 բընակչութիւն ունի։ Օժտուած է պաղ ջուրով, ելեկտրականութեամբ, լայն և գեղեցիկ փողոցներով։ Քաղաքը շրջապատուած է խաղողի այգիներով և պտղատու ծառերով։ իսկ ծաղկաւէտ

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԵՒ ՏՎՈՐ ԱՇԱԿԵՐԾԻ
ՄՐ ՊԱՐԱԳԱՆ

Միութեանս Աարքեան Սահման Պ. Երուանդ Թերզեան,
Ամերիկեան Համալսարանի պատուարժան անօրէնին կողմէ սասացած է հետեւեալ գնահատական նամակը, զոր կը հատարակենք մեծ հաճոյքով և մեր բոլոր Սահմանակար օրինակ մը տալու մտադրութեամբ։

Պ. Թերզեան այս տարելը ընթանին կ'աւարտէ Համալսարանի ընթացքը։ Տեղեկատու

արօտավայրերը լեցուեցան ոչխարի հօտերով և կովերու նախիրներով։ Մայրաքաղաքին հետկապուած է օթոպիւսի սպասարկութեամբ։

— Երեւանի ռատիօկայանը յայտնեց թէ Երեւանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի երկրաբանն երև գիտահետազօտական խումբը յայտնաբերեց նութիւնի հարաւային արեւելեան շրջանին մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

43, Քար է նիլ փողոց

Տեղեկութեան Գրասենեակ

Գանիրէ, 4 Օգոստ, 1959

Միրելի Խրուանդ,

Քարտուղարութիւնը, անցեալ տարեցանի բոլոր առակերտերուն Երեւր Էնելի ես, ինձի տեղեկացուցած է որ 1958-1959 ի երկրորդ կիսամեսակին ձեր սաացած Երեւր այնքան լաւ են որ Տեղեկութեան Պատու Յանկը անցած է. Խսկապիս հանոյի մըն և ինձի համար ձեզի եւ ձեր ծնողին տեղեկացնելու այս պատիր եւ ընորհաւորել ձեզ, ձեր ձեռք բերած արդիւնքին համար։ Տեղեկին Պատու Յանկը կերպ մըն է, որով ամբողջ ֆակիւլտեն եւ Վարչութիւնը պատօնապիս կը նախշան՝ անոնք որոնք նուիրում ցոյց տուած են ուսման հանդեպ։ Կը մադրեմ որ յառաջիկայ տարուան ընթացքին եւս շարունակեմ ձեր այս աշխատափրութիւնը։

Անկեղծօրէն

ԱՊՏԷԼ ՔԱՏԵՐ ՆԱՄԱՆԻ

Տեղեկ Գիտութեան եւ Արուեստից

Ֆակիւլտէի

— Հայերէն տպագրական տառերու բարելաւման առաջարկութեանց մրցանակաբաշխութիւն մը կազմակերպուեցաւ Երեւանի մէջ, որուն մասնակցեցան 24 հիլինակներ՝ 63 նախագիծերով, Հայաստանէն և արտասահմանէն Յատուկ յանձնախումբ մը կազմուած էր պատմաբաններէ, գրական քննադատներէ, նկարիչներէ, հոգեբաններէ, բժիշկներէ և տպագր. Ճուլիչներէ, որոնք նախագիծերը քննելէ ետք գնահատեցին այսպէս։

Ա. Մրցանակ՝ Լ. Սատոյեանի և Մ. Կավլանեանի,

Բ. » » և Ռ. Բեղրոսովի,

Բ. կարգի Բ. մրցանակ, Հ. Մնացականեանի,

Գ. կարգի Ա. մրցանակ, և Սամուէլեանի և Հ. Քառը սիեանի և Բ. » Հ. Մնացականեանի։

Բացի մրցանակ չահած նախագիծերէն, յանձնամուզովը հաւանութիւն տուաւ նաեւ Հարցումը նախագծին, որուն հեղինակն է եղիպահայ Օննիկ Աւետիսեան և յանձնաբարաբեց Կուլտուրայի Մինիստրութեան, հեղինակին խրախուսելու նպատակաւ գնելու անոր նախագիծը Մնացածները մերժուեցան, նկատելով որ անոնց մէջ Մեսրոպեան տառապատկերները լրիւ կամ կիսովին աղաւազուած են։

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ

- Տէր եւ Տիկին լեւոն իշխանեան բախստաւորուած են մանչ զաւակով մը:
- Տէր եւ Տիկին ժիրայր Կոստանդեան՝ երկորեակ մանչուկներով:
- Տէր եւ Տիկին Կարօ Նէրէտեան՝ աղջիկ զաւակով մը:

ՎԱՐԴԱՏԵՏՏԻ

Ուրախութեամբ կ'արձանագրենք
ամուսնութիւնը՝

Օր. Անժէլ Գլուհեանի

ընդ

Պովհաննէս Եանըգեանի:

Օր. Ռօզ Զարդարեանի

ընդ

Յակոբ Անսուրեանի:

Օր. Մարգրիտ Զարդարեանի

ընդ

Կարապետ Անսուրեանի:

Օր. Անժէլ Միրզահեանի

ընդ

Աւետիս Եափունեանի:

Օր. Շաքէ Օրագեանի

ընդ

Լեւոն Թուրեանի:

Օր. Հուրիկ Շամլեանի

ընդ

Երուանդ Անկրակեանի:

Օր. Լիւսի Սվաճեանի

ընդ

Խաչիկ Խաչիկեանի:

Օր. Մեդա Թաթլեանի

ընդ

Արթօ Գրիգորեանի:

Օր. Անահիտ Օհաննէսեանի

ընդ

Պ. Վահան Զէջճէնեանի:

Օր. Անահիտ Օ. Փափազեանի

ընդ

Պ. Երուանդ Ափրիկեանի

(Աղեքսանդրիա):

Օր. Սօնա Լալինեանի

ընդ

Պ. Պետրոս Զիլինկիրեանի:

Օր. Վարդ Հիւրմիւզի

ընդ

Պ. Մտեփան Մելիքեանի

(Աղեքսանդրիա):

Ինչպէս եւ հետեւեալ ուրախառիք
նօանախօսութիւններ՝

Օր. Տիգրանունի Հէօնէթեան

Պ. Վահէ Ե. Թաշնեան:

Օր. Քնար Խմամէնեան

Պ. Ժիրայր Ցէօվլէթեան:

Օր. Արփինէ Պարսումեան

Պ. Արամ Յ. Գութնուեան

(Աղեքսանդրիա):

Օր. Տիրունի Գալայնեան

Պ. Ժան Տրդատեան:

Օր. Այտա Քիւփէլեան

Պ. Աբթին Փոլատեան

(Աղեքսանդրիա):

Օր. Ալիս Պարծանքեան:

Պ. Պարէտ Ուզունեան:

Մեր սրտագին օնորնաւորութիւնները նորապակ ամոլներուն, խոսիցեալ զոյգերուն եւ խնդակութիւններ իրենց ծնողաց:

Գահիրէի Հ.Բ.Բ. Միութիւն

ԱՊՈՑՆ ԺՄԻՉԱԼԻ

Առաջ Ֆիդունի գուցած վեճեան նուրամակարդ
— Անձաւած հայութ հայութ պատճեանաւ

Հայութաւած առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ
Վայութաւած առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ
այ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ
առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ

Հ. Բ. Ը ԿՈՒԹԻԹԻՒՆ — ԳԱՀԻՐԵ

ա ասու և ա ասու

Գահիրէի Հ. Բ. Բ. Միութեան Վարչութիւնո հաճոյիքն ունի տեղե-
կացնելու թէ, Միութեանս Եղիպառսի կեդրոն. Յանձնաժողովը բարեհա-
ճած ըլլալով, Վարչութեանս փոխանցել իր տրամադրութեանը տակ
գտնուած գիրքերը և այլազան հրատարակութիւնները, հիմնած է
Հ. Բ. Բ. Միութեան Հանրային Գրադարանը և զայն կոչած

Հ. Բ. Ը ԿՈՒԹԵԱՆ «ԵԱԳՈՒՊ ԱՐԹԻՆ» ԳՐԱԴԱՐԱՆ

յաւերժացնելու համար թանկագին յիշատակը իր ողբացեալ հիմնադիր
Փոխ Նախագահին և Եղիպառսի երթեմնի կրթական նախարար Եագուապ
Արթին փաշայի:

Գրադարանի կազմակերպչական աշխատանքները արդէն սկսած են
Տիար Արտաշէս Գարտաշեանի բարեյօժար աջակցութեամբ, և կը յու-
սանք շուտով Պատ. հանրութեան տրամադրութեանը տակ դնել հազ-
ուագիւտ գիրքերով մեր ճոխ գրադարանը:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Գանիրէի Ռոբարի ակումբին կողմէ,
գործակցութեսմբ Ռոթարի Պարբերականին.—

Կը տեղեկացնենք մեր երիտասարդ արուեստագիտներուն որ
Ռոբարի Քիւպի Վաշչուրիւնը իր հրատարակած պարբերականին՝
Ռոբարի կողէը զեղազարդելու համար, մրցանակաւորմրցում մը
կազմակերպած և երիտասարդ արուեստագիտները հաջալերելու
նպատակաւ:

Ներկայացուած գործը կամ բնանկար մը պէս է ըլլայ եւ
կամ հին կամ նոր նզիպտոսէ տեսարան մը:

Էւղաներկ, ջրանկար, խիժանկար (կուած) մելան, կապարա-
գրիչ (Ֆիւզէն) օլտագործելի են հաւասարապէս. պէս է առ ա-
ռաւելին 4 գոյն գործածել:

Իւրաքանչիւր արուեստագիտ կրնայ մէկ կամ երկու նկարով
մասնակցիլ, որուն բարձրութիւնը պէս է 55 սանթիմ, իսկ լայնին
ալ 40 սանթիմ ըլլայ: Հետազային պիտի ծանուցուի ցուցադրու-
թեան վայրը եւ գնահատիչ մարմնոյն կազմը:

Առաջին մրցանակին համար որոշուած է 25 ոսկի, երկրո-
դին 15 ոսկի եւ երրորդին՝ 10 ոսկի:

Մասնակցողները մինչեւ 31 Մարտ 1960 պէս է դիմեն Ռո-
բարի ակումբի Քարտուզարութեան, 3, Պեհլէր փողոց, Քաւր էլ
Նիլ, եւ յանձնեն իրենց նկարները. որոնք պէս է կրեն իրենց
անունը, ճենդիան բուականը եւ հասցեն:

Այս հրատարակութիւնը վճարովի չէ
Շնորհակալութեամբ կ'ընդունինք նուերներ, մեր այս
ձեռնարկը աւելի նոխ եւ շահեկան բնծայիլու համար:
— Ատանայու համար դիմել խմբագրութեանս —